

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om inkomstdatasystemet, 28 a § i lagen om skatt på arv och gåva samt 112 a § i inkomstskattelagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om inkomstdatasystemet, lagen om skatt på arv och gåva och inkomstskattelagen ska ändras. Till lagen om inkomstdatasystemet fogas bestämmelser som behövs för att utvidga informationssystemet till att omfatta också pensions- och förmånsinkomster. I den första fasen av lagreformen togs endast de bestämmelser in i lagen som behövs för att systemet ska omfatta de uppgifter om löneinkomster och andra prestationer som arbetsgivarna meddelar.

De viktigaste ändringarna i denna fas är paragraferna om datainnehållet i inkomstregistret, som har utökats med behövliga bestämmelser om vilka uppgifter om pensions- och förmånsinkomster som ska införas i inkomstregistret. På dem som betalar ut dessa prestationer tillämpas delvis bestämmelser som skiljer sig från dem som tillämpas på arbetsgivare, vilket också har krävt preciseringar av begreppet prestationsbetalare och vissa mindre ändringar i bestämmelserna om tidsfrister för anmälningsskyldigheten och om förseningsavgifter. Nya bestämmelser om situationer där en förmån har betalats ut till en annan mottagare än den inkomsttagare som är berättigad till förmånen ska fogas till lagen. Också bestämmelser om utlämnande av uppgifter till myndigheterna på Åland för att de ska kunna sköta de uppgifter som ingår i deras lagstiftningsbehörighet fogas till lagen. Enligt förslaget ska bestämmelserna dessutom preciseras med avseende på vissa andra uppgiftsanvändare, bl.a. i fråga om i vilket syfte uppgifterna får användas.

De bestämmelser i lagen om skatt på arv och gåva som gäller lämnande av vissa uppgifter som omfattas av utomståendes skyldighet att lämna uppgifter till Skatteförvaltningen ändras enligt förslaget så att uppgifterna i stället ska lämnas till Inkomstregisterheten.

Den bestämmelse i inkomstskattelagen som gäller rättelse av beskattningen i fråga om vissa återkrävda förmåner ska ändras på grund av det ändrade förfarandet för anmälning av förmånsinkomster.

Lagarna avses träda i kraft den 1 mars 2019. De ska tillämpas på uppgifter om pensions- och förmånsinkomster som betalats ut den 1 januari 2020 eller därefter.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 NULÄGE	3
1.1 Lagen om inkomstdatasystemet.....	3
1.2 Allmänna drag hos förfarandet för anmälning av förmåsuppgifter och förmedling av uppgifterna	5
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN.....	6
2.1 Målsättning	6
2.2 De viktigaste förslagen.....	6
2.2.1 Allmänt.....	6
2.2.2 Vilka som ska anmäla pensions- och förmånsinkomster och vilka förmåner som ska anmälas.....	7
2.2.3 Uppgifter som lämnas ut ur inkomstregistret till olika användare	9
2.2.4 Ställföreträdande mottagare och förmånsbetalares inbördes regressrätt	10
2.2.5 Tidsfrist för anmälan	10
2.2.6 Förseningsavgift.....	11
2.2.7 Den registrerades rätt att begränsa behandlingen av uppgifter i enlighet med ett undantag i dataskyddsförordningen.....	11
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	11
3.1 Konsekvenser för utbetalare av förmånsinkomster och för dem som använder uppgifter om förmånsinkomster	11
3.2 Konsekvenser för medborgarna	12
3.3 Konsekvenser för myndigheternas och andra aktörers verksamhet	12
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	13
5 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	14
DETALJMOTIVERING	15
1 LAGFÖRSLAG	15
1.1 Lagen om inkomstdatasystemet.....	15
1.2 Lagen om skatt på arv och gåva.....	30
1.3 Inkomstskattelagen	30
2 IKRAFTTRÄDANDE OCH TILLÄMPNING.....	31
3 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	33
3.1 Allmänt	33
3.2 Skyddet av personuppgifter	33
3.3 Nationellt handlingsutrymme.....	34
3.4 Undantag från rätten att begränsa behandlingen av personuppgifter.....	36
3.5 Offentlighetsprincipen	37
LAGFÖRSLAG	39
1. Lag om ändring av lagen om inkomstdatasystemet	39
2. Lag om ändring av 28 a § i lagen om skatt på arv och gåva	45
3. Lag om ändring av 112 a § i inkomstskattelagen.....	46
BILAGA	47
LAGFÖRSLAG	47
1. Lag om ändring av lagen om inkomstdatasystemet	47
2. Lag om ändring av 28 a § i lagen om skatt på arv och gåva	56
3. Lag om ändring av 112 a § i inkomstskattelagen.....	56

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Lagen om inkomstdatasystemet

Lagen om inkomstdatasystemet (53/2018) trädde i kraft den 16 januari 2018. Tack vare reformen kan löneuppgifter meddelas i realtid och enligt löneutbetalning med hjälp av ett centraliserat inkomstregister baserat på dataflöden i realtid. Ett av de viktigaste målen för reformen har varit att minska arbetsgivarnas administrativa börda genom förenklade förfaranden och skyldigheter när det gäller att meddela uppgifter om arbets- och anställningsförhållanden.

Genomförandet av reformen sker stegvis så att lagen i den första fasen av införandet endast gäller behövliga bestämmelser om löneinkomster och andra uppgifter som arbetsgivaren anmäler. Arbetsgivarna meddelar från och med ingången av 2019 uppgifterna koncentrerat genom en enda anmälan till inkomstregistret. Därefter förmedlas uppgifterna till samtliga aktörer som behöver uppgifter som finns i inkomstregistret.

När det gäller lagändringar som svarar mot de behov som finns av uppgifter om pensions- och förmånsinkomster var avsikten att de skulle ges som ett separat lagförslag vid den tidpunkt då propositionen med förslag till lag om inkomstdatasystemet och till vissa lagar som har samband med den (RP 134/2017 rd) gavs, eftersom definieringen av datainnehållet och bedömningen av behovet av reglering på lagnivå fortfarande pågick.

I lagen föreskrivs det om ett riksomfattande inkomstdatasystem avsett att betjäna arbetsgivare, andra prestationsbetalare och uppgifts användare samt om skyldigheten att använda systemet för att lämna inkomstuppgifter som omfattas av den lagstadgade anmälnings- och uppgiftsskyldigheten och andra uppgifter som har samband med dem. Lagen innehåller inte några bestämmelser om vilka uppgifter arbetsgivares eller andra prestationsbetalares anmälningskyldighet omfattar, utan den bestäms utifrån den övriga lagstiftningen på samma sätt som förut. Lagen innehåller dock allmänna formuleringar om datainnehållet i de uppgifter som införs i registret och om prestationsbetalarnas skyldighet att använda inkomstdatasystemet när dessa uppgifter anmäls till inkomstregistret.

Inkomstdatasystemet består av inkomstregistret, som innehåller uppgifter som ska lämnas med stöd av den lagstadgade anmälnings- och uppgiftsskyldigheten och rätten till information, och ett register med identifierings- och kontaktuppgifter vars syfte är att säkerställa riktigheten hos uppgifterna. De uppgifter som registrerats i inkomstregistret är konfidentiella.

Med hjälp av inkomstdatasystemet tas uppgifter som arbetsgivare och andra i lag avsedda prestationsbetalare meddelar emot och registreras samt förmedlas till i lag angivna myndigheter och andra aktörer som har rätt till dem för att prestationsbetalarna ska uppfylla sin lagstadgade anmälnings- och uppgiftsskyldighet och för att rätten till information ska tillgodoses.

Personuppgiftsansvarig för inkomstregistret är Inkomstregisterenheten vid Skatteförvaltningen. Inkomstregisterenheten förvaltar informationssystemet och ansvarar för inkomstdatasystemets funktion och informationssäkerhet tillsammans med Skatteförvaltningen. Prestationsbetalarna ansvarar å sin sida för att de uppgifter de lämnar till inkomstregistret är riktiga och för att uppgifterna korrigeras, utan att själva vara personuppgiftsansvariga för inkomstregistret. Om en inkomsttagare begär att en felaktig uppgift som en prestationsbetalare har lämnat till inkomstregistret ska rättas, ska begäran om rättelse riktas till prestationsbetalaren. Inkomstregisterenheten fastställer genom sitt beslut närmare vilka enskilda uppgifter som ska införas i registret. Inkomstregisterenheten fattar även beslut om vilka uppgifter ur inkomstregist-

RP 244/2018 rd

ret som ska lämnas ut till uppgiftsanvändarna och svarar för att uppgifterna förmedlas till användarna.

Uppgifterna i inkomstregistret består dels av uppgifter som arbetsgivaren eller någon annan prestationsbetalare alltid är skyldig att anmäla, dels av uppgifter som det är frivilligt att lämna via inkomstregistret. De uppgifter som omfattas av den obligatoriska anmälningsskyldigheten och som anges i 6 § i lagen motsvarar de uppgifter som prestationsbetalaren i dag är skyldig att lämna till Skatteförvaltningen, pensionsanstalter, försäkringsbolag som bedriver olycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkringsverksamhet och Arbetslöshetsförsäkringsfonden varje år som en s.k. årsanmälan. Anmälan till inkomstregistret ersätter med avseende på dessa uppgifter de tidigare årsanmälningarna och övriga skyldigheterna att lämna uppgifter när det gäller uppgifter som registreras i inkomstregistret.

De uppgifter som det är frivilligt att lämna till inkomstregistret och som anges i 7 § är kompletterande uppgifter som gäller arbetsavtals-, anställnings- och uppdragsförhållanden och som prestationsbetalaren med stöd av någon annan lag är skyldig att lämna till uppgiftsanvändarna och som uppgiftsanvändarna behöver för att sköta uppgifter som anges i lagen om inkomstdatasystemet.

Dessutom införs i inkomstregistret de identifierings- och kontaktuppgifter som avses i 8 § och de uppgifter från bl.a. befolkningsdatasystemet som avses i 9 § och som används för att säkerställa riktigheten i de uppgifter som införs i systemet och för att verkställa andra uppdrag som regleras i lag.

Målet är att insamlandet och förmedlingen av inkomstuppgifter ska ske i realtid. Uppgifterna ska enligt 11 § meddelas i elektronisk form, men det är fortfarande möjligt att meddela dem på annat sätt av särskilda skäl. Huvudregeln enligt 12 § är att uppgifterna ska meddelas inom fem dagar efter betalningsdagen. Fysiska personer och dödsbon som inte har antecknats i arbetsgivarregistret kan dock lämna uppgifterna senast den femte dagen i den kalendermånad som följer på betalningsmånaden. I vissa exceptionella situationer kan också andra tidsfrister för lämnande av uppgifter tillämpas än de som ska följas enligt huvudregeln.

Uppgifterna förmedlas till de 25 olika användare som anges i 13 § i enlighet med den rätt att få uppgifter dessa har enligt någon annan lag för verkställighet av de uppdrag uppgifterna behövs för enligt paragrafen. Det är inte befogat att införa några nya sådana rättigheter i lagen om inkomstdatasystemet. Uppgifterna förmedlas till uppgiftsanvändarna enligt inkomsttagare om löner och andra prestationer som alla arbetsgivare och andra prestationsbetalare betalat ut till denne.

Inkomsttagare och prestationsbetalare har med stöd av 15 § rätt att via inkomstdatasystemets e-tjänst se de uppgifter om sig själva som har förts in i inkomstregistret och de uppgifter om dem själva som har förts in i inkomstdatasystemet med stöd av 9 § 1 mom. 1 eller 2 punkten eller 9 § 2 mom. Prestationsbetalare har likaså rätt att se de uppgifter i inkomstregistret som de själva har lämnat via den allmänna e-tjänsten.

Med stöd av den informationsskyldighet som avses i 16 § i lagen ska Inkomstregisterenheten via det allmänna datanätet tillhandahålla en detaljerad förteckning över de uppgifter som ska föras in i inkomstregistret, information om vilken bestämmelse i lag prestationsbetalarnas skyldighet att till inkomstregistret lämna var och en av de i 6 § avsedda uppgifterna grundar sig på och uppgift om vilken bestämmelse i lag uppgiftsanvändarnas rätt att av prestationsbetalarna få var och en av de i 7 § avsedda uppgifterna grundar sig på liksom information om till vilka uppgiftsanvändare var och en av uppgifterna får lämnas ut och om den bestämmelse i lag som utlämnandet av uppgiften i fråga grundar sig på.

Uppgifterna i inkomstregistret ska enligt 18 § avföras ur registret tio år från ingången av året efter det år då uppgifterna fördes in. Särskilda bestämmelser gäller om avförandet av uppgifter om bl.a. avlidna fysiska personer och uppgifter om både sådana juridiska personer som registrerats och sådana som inte registrerats i företags- och organisationsdatasystemet.

Med stöd av 22 och 23 § ska Skatteförvaltningen påföra prestationsbetalaren en förseningsavgift, om uppgifter om prestationer som betalats under en kalendermånad lämnas senare än den åttonde dagen i den kalendermånad som följer på betalningsdagen. Betalaren ska först höras, om det inte är uppenbart onödigt. Om förseningsavgiften är högst 200 euro, ska betalaren höras endast om det är nödvändigt av något särskilt skäl. Skatteförvaltningen kan låta bli att påföra förseningsavgift av särskilda skäl, och förseningsavgift påförs inte fysiska personer eller dödsbon, om det inte gäller anmälan om prestationer i anslutning till näringsverksamhet eller jord- eller skogsbruk.

Förseningsavgiftens belopp är tre euro om dagen och högst 135 euro. Om uppgifterna lämnas mer än 45 kalenderdagar för sent, ökas det nämnda beloppet med en procent av beloppet av den för sent anmälda skattepliktiga prestationen eller av de för sent anmälda pensionsgrundande arbetsinkomster som är större än den skattepliktiga prestationen. Det maximala beloppet av förseningsavgiften är 15 000 euro i månaden.

Enligt 24 § 1 mom. är prestationsbetalare inte skyldiga att till uppgiftsanvändare lämna i 6 och 7 § avsedda och i inkomstregistret lagrade uppgifter på annat sätt än så som föreskrivs i lagen. Uppgiftsanvändare har dock rätt att av prestationsbetalare begära uppgifter som saknas i inkomstregistret eller utredningar som kompletterar uppgifterna i inkomstregistret i enlighet med vad som någon annanstans i lag föreskrivs om anmälnings- eller uppgiftsskyldigheten.

Lagen om inkomstdatasystemet ska med stöd av ikraftträdandebestämmelsen i 25 § börja tillämpas stegvis, och i det första skedet, från och med 2019, ska uppgifter om prestationer som arbetsgivare, uppdragsgivare och andra med dessa jämförbara prestationsbetalare har betalat föras in i inkomstregistret, och uppgifter ska lämnas ut till Folkpensionsanstalten, Skatteförvaltningen, pensionsanstalterna, Pensionsskyddscentralen och Arbetslöshetsförsäkringsfonden. Från och med 2020 ska uppgifter lämnas ut också till andra uppgiftsanvändare.

1.2 Allmänna drag hos förfarandet för anmälning av förmåsuppgifter och förmedling av uppgifterna

Pensions- och förmånsbetalare lämnar uppgifter om de pensioner och förmåner de betalar ut till Skatteförvaltningen med hjälp av årsanmälningar och om arbetsgivarprestationer som gäller pensioner och förmåner med hjälp av skattedeklarationer över skatt som betalas på eget initiativ. Skatteförvaltningen förmedlar i sin tur de inkomstuppgifter den fått till ett stort antal olika uppgiftsanvändare med olika elektroniska metoder med stöd av bestämmelserna om erhållande och utlämnande av uppgifter i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999) och olika speciallagar.

Olika uppgiftsanvändare använder sig därutöver av ett flertal sinsemellan varierande metoder för förmedling av förmåsuppgifter som grundar sig på den lagstiftning som gäller dem. Uppgifterna kan förmedlas med hjälp av bl.a. tekniska anslutningar på en uppgiftsförfrågan i realtid, genom dagliga batchkörningar utifrån inkomna uppgiftsförfrågningar, genom skyddade e-postmeddelanden och per post.

Antalet betalningstransaktioner som gäller förmånsinkomster och nu kommer att ingå i inkomstregistret är uppskattningsvis cirka 70 miljoner årligen. Volymen av de uppgifter som ska redovisas till inkomstregistret varierar avsevärt mellan de olika förmånsbetalarna. Exempelvis

RP 244/2018 rd

Folkpensionsanstalten betalade 2016 ut förmåner till ett sammanlagt 7 542 739 förmånstagare, och antalet betalningstransaktioner uppgick till sammanlagt 36 191 250. I fråga om Statskontoret är antalet betalningstransaktioner 240 000 årligen.

Informationsförmedlingen mellan de olika förmånsbetalarna och de rättsliga grunderna för den behandlas utförligt i den allmänna motiveringen och detaljmotiveringen till regeringens proposition om lagen om inkomstdatasystemet RP 134/2017 rd.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

2.1 Målsättning

Genom en utvidgning av inkomstdatasystemet till att utöver löneinkomster också omfatta pensions- och förmånsinkomster vill lagstiftaren huvudsakligen uppnå samma fördelar med avseende på såväl anmälningen som utnyttjandet av dessa uppgifter för olika grupper av uppgiftsanvändare som i det redan genomförda första skedet av reformen i fråga om löneinkomster och andra prestationer som betalas ut av arbetsgivarna.

Förmånsbetalarna kan i princip uppfylla sin anmälnings- och uppgiftsskyldighet till olika myndigheter och andra aktörer som har rätt till uppgifterna på en gång genom att använda inkomstdatasystemet. Det är meningen att de möjligheter digitaliseringen ger ska utnyttjas i uppgiftsförmedlingen mellan prestationsbetalarna och de myndigheter och andra aktörer som behöver uppgifterna i enlighet med de rättigheter de har att få dem, samtidigt som informationsutbytet mellan myndigheter och andra aktörer ska effektiviseras. På så sätt vill man uppnå produktivitetsvinster inom den offentliga ekonomin.

Syftet är att erbjuda myndigheter och andra som har rätt till uppgifter åtkomst till ett centraliserat datalager med uttömmande uppgifter om inkomsttagarnas inkomster och på så sätt utöver de i övrigt effektiviserade funktionerna också göra beslutsprocessen snabbare, främja riktiga beslut och minska behovet av att återkräva förmåner och av det ömsesidiga informationsutbytet mellan myndigheter och andra aktörer på traditionell väg.

Ett annat syfte är att i enlighet med de mål för digitaliseringen som ingår i regeringsprogrammet befrämja medborgarnas rätt att övervaka användningen av de uppgifter som gäller dem genom att ge inkomsttagarna möjlighet att i realtid kontrollera vilka uppgifter som registrerats om dem i inkomstdatasystemet genom ett digitalt gränssnitt och ta reda på vilka uppgifter som förmedlas om dem och till vilka aktörer. På så sätt förbättras också skyddet av personuppgifter samtidigt som de registrerades rättigheter tillgodoses.

2.2 De viktigaste förslagen

2.2.1 Allmänt

På samma sätt som centraliserad uppgiftsförmedling från och med ingången av 2019 tillämpas när det gäller de uppgifter som arbetsgivarna meddelar övergår man också i fråga om meddelandet av pensionsinkomster och andra förmånsinkomster, nedan förmånsinkomster, från och med 2020 till detta slag av uppgiftsförmedling, och anmälningen av uppgifter om förmåner enligt nuvarande modell liksom största delen av den övriga överföringen av uppgifter från förmånsbetalare till uppgiftsanvändarna och mellan olika uppgiftsanvändare ersätts med

RP 244/2018 rd

anmälningar i realtid till inkomstregistret. Uppgifterna i inkomstregistret förmedlas vidare till de informationsanvändare som behöver dem för att de ska kunna sköta de uppgifter som anges i 13 §.

Förmedlingen av uppgifter om förmånsinkomster till uppgiftsanvändarna kan emellertid inte av olika orsaker ännu i detta skede verkställas centraliserat via inkomstregistret i lika stor omfattning som när det gäller löneuppgifter. En del av uppgifterna som i själva verket finns att tillgå i inkomstregistret och som förmedlas till uppgiftsanvändarna kan trots det inte fås ur inkomstdatasystemet på ett sätt som från alla uppgiftsanvändares synpunkt är ändamålsenligt, utan uppgiftsförmedlingen av sådana uppgifter måste fortfarande ske mellan informationsanvändarna med samma metoder som hittills.

Det föreslås att det görs vissa ändringar i lagen om inkomstdatasystemet som behövs för att utvidga inkomstdatasystemets användningsområde. De viktigaste ändringarna gäller 6 § om utformningen av datainnehållet som föreslås bli utökad med bestämmelser om vilka uppgifter om förmånsinkomster som betalarna ska anmäla till inkomstregistret och som ska införas i registret. Därutöver ska behövliga specialbestämmelser om anmälan av pensions- och förmånsinkomster införas i lagen och definitionen av bl.a. prestationsbetalare preciseras.

2.2.2 Vilka som ska anmäla pensions- och förmånsinkomster och vilka förmåner som ska anmälas

En utvidgning av datainnehållet i inkomstregistret med uppgifter om utbetalade förmånsinkomster kräver att definitionen av prestationsbetalare ändras. I den gällande lagen avses definitionen arbetsgivare, uppdragsgivare och andra med dessa jämförbara utbetalare av prestationer. Enligt förslaget ska dessa aktörer benämnas med den nya termen lönebetalare. De som betalar ut sådana förmånsinkomster som ska införas i inkomstregistret och de som ska anmäla uppgifter om dessa prestationer till inkomstregistret ska benämnas förmånsbetalare. Med förmånsbetalare avses juridiska personer som betalar pensioner, andra förmåner eller med dessa jämförbara prestationer med stöd av lag eller ett privaträttsligt avtalsförhållande eller den juridiska personens egna beslut. Det är nödvändigt att skilja dessa termer åt, eftersom de bestämmelser som ska tillämpas på lönebetalare delvis skiljer sig från de som ska tillämpas på förmånsbetalare.

Allt som allt är det fråga om drygt 20 utbetalare eller grupper av utbetalare av olika inkomstslag som ska anmäla uppgifter till inkomstregistret och antalet inkomstslag och andra uppgifter, såsom kontrolluppgifter som behövs för beskattningen, är sammanlagt drygt 360. En del av inkomstslagen är sådana som betalas ut av två eller flera förmånsbetalare, och det kan vara fråga om en förmån som grundar sig på en och samma författning eller en förmån som utgör ett och samma inkomstslag, men som betalas ut på olika grunder. Sådana inkomstslag som är gemensamma för alla och som omfattas av beskattningen eller utskönningsåtgärder är fem till antalet.

Antalet prestationsbetalare och övriga uppgifter om som ska anges i fråga om de olika inkomstslagen framgår av tabellen nedan.

Prestationsbetalare	Inkomstslag och andra uppgifter, antal
Ålands landskapsregering	18
Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet	7
Pensionskassor och pensionsstiftelser	14
Pensionskassor och pensionsstiftelser, livförsäkringsbolag	1
Pensionskassor och pensionsstiftelser: arbetsgivaren är utbetalare	8

RP 244/2018 rd

Pensionsanstalter	2
Pensionsanstalter, LPA, Keva, pensionskassor och pensionsstiftelser	16
Pensionsanstalter, Keva	21
Pensionsanstalter, LPA	8
Livförsäkringsbolag	34
Alla förmånsbetalare	5
Utvecklings- och förvaltningscentret	1
Folkpensionsanstalten	51
FPA och kommuner	2
FPA och arbetslöshetskassor	2
FPA, arbetslöshetskassor, ANM, UF-centret	3
FPA: Åland	3
Utbildningsfonden	2
Kommuner	3
Kommuner och landskap	13
Trafikförsäkringen	13
Utbetalare av andra förmåner	3
Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning	1
Patientförsäkringscentralen	11
Försvarsmakten	2
Suomen Keskinäinen Lääkevahinkovakuutusyhtiö	11
Arbetsgivaren är utbetalare	1
Olycksfallsförsäkringscentralen	3
Försäkringsbolag som beviljar arbetsolycksfallsförsäkringar	14
Arbetslöshetskassor	7
Försäkringsbolag som beviljar skadeförsäkringar	11
Statskontoret	49
Utbetalare av frivilliga försäkringar	23
Alla sammanlagt	363

Av uppgifterna är 360 sådana som i första hand behövs av antingen Skatteförvaltningen för verkställande av beskattningen (knappt 269 inkomstslag eller andra uppgifter) eller Folkpensionsanstalten för att den ska kunna fatta beslut om grundläggande utkomststöd (327 inkomstslag och uppgifter). De övriga tre är sådana som andra förmånsbetalare behöver bl.a. för att säkerställa att överlappande förmåner inte betalas ut.

Alla de förmånsuppgifter som registreras behövs därmed åtminstone av någon av de användare som anges i 13 § för att sköta en uppgift i enlighet med någon av de lagar som anges i paragrafen.

De uppgifter som ska införas i registret enligt inkomstslagets huvudgrupper framgår av tabellen nedan.

Inkomstslagets huvudgrupp	Inkomstslag och andra uppgifter, antal
Ersättning för inkomstbortfall	40
Förmåner i samband med värnplikt och civiltjänst	4
Ersättningar för förlust av underhåll	6
Ersättning för bestående men	20
Ersättning för tillfälliga men	18
Begravningsbidrag	12
Vårdbidrag	13
Prestationer i samband med rehabilitering och sjukdom	24

RP 244/2018 rd

Förmåner för barnfamiljer och hemvårdsstöd	26
Övriga pensioner	17
Övriga förmåner	18
Övriga prestationer som grundar sig på en frivillig försäkring	22
Studieförmåner	13
Familjepensioner	27
Fronttillägg	5
Ersättningar som grundar sig på en grupplivförsäkring	11
Invaldpensionsersättningar	37
Arbetslöshetsförmåner	26
Ålderspensioner	20
Avdragbara poster	4
Alla sammanlagt	363

I inkomstregistret införs inte uppgifter som ingår i någon av de särskilda kategorier av personuppgifter som avses i artikel 9 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG, nedan kallad *dataskyddsförordningen*. Därmed införs t.ex. inte uppgifter om förmåner som Folkpensionsanstalten betalat enligt lagen om handikappförmåner (570/2007) i inkomstregistret, eftersom de kan anses avslöja sådana uppgifter om hälsa som avses i artikeln. I den mån olika uppgiftsanvändare behöver dessa uppgifter i sin verksamhet, ska informationsutbytet ske med nuvarande metoder.

2.2.3 Uppgifter som lämnas ut ur inkomstregistret till olika användare

Utlämnandet av uppgifter ur inkomstdatasystemet grundar sig enligt det inledande stycket i 13 § i huvudsak på att en uppgiftsanvändare för de användningsändamål som i paragrafen anges för användaren i fråga har rätt att få uppgifter av prestationsbetalare eller andra uppgiftsanvändare, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter. När bestämmelserna tillkom tvingades man dock ta hänsyn till att en del av uppgifterna är sådana vars utlämnande till informationsanvändarna grundar sig på dennes rätt till information i stället för på förmånsbetalarens anmälningskyldighet. Med rätten till information avses nedan informationsanvändarens rätt att på begäran få uppgifter av prestationsbetalaren. Med anmälnings- och uppgiftsskyldigheten avses den lagstadgade skyldighet betalaren har att anmäla uppgifter till informationsanvändaren, en skyldighet som betalaren ska uppfylla på eget initiativ. Inom skattelagstiftningen används uttrycket uppgiftsskyldighet eller informationsskyldighet om en sådan anmälningskyldighet när det är fråga om en s.k. utomstående uppgiftslämnare och uttrycket anmälningskyldighet när det är fråga om en skyldighet som gäller den skattskyldige själv.

Att datainnehållet i inkomstregistret utvidgas till att omfatta förmånsinkomster kräver inte i sig några ändringar i fråga om för vilka användningsändamål uppgifterna kan lämnas ut enligt gällande lag. Uppgifterna om förmånsinkomster kan därmed användas för sitt ändamål i enlighet med användarens rätt att få uppgifter.

Förteckningen över uppgiftsanvändare liksom för vilka ändamål uppgifterna får användas kompletteras av andra orsaker, särskilt när det gäller Åland och dess myndigheter i fråga om uppgifter som olika landskapsmyndigheter behöver för att sköta de uppgifter de har enligt lagar som ingår i landskapets lagstiftningsmakt. Uppgifterna preciseras och kompletteras också till den del de berör bl.a. Statskontoret.

Eftersom en lika omfattande förmedling av uppgifter om förmånsinkomster som i fråga om uppgifter om löneinkomster inte av olika skäl kan ske centraliserat med hjälp av inkomstregistret, är det inte möjligt att på förmånsbetalare tillämpa det ”löfte” i 24 § i lagen om inkomstdatasystemet om att prestationsbetalaren inte är skyldig att lämna ut uppgifter som införts i inkomstregistret till uppgiftsanvändarna på något annat sätt i samma utsträckning. Syftet med den gällande bestämmelsen är att ge lönebetalarna garantier för att uppgifterna inte kommer att begäras på nytt, vilket är väsentligt med tanke på målsättningen att minimera arbetsgivarnas administrativa börda. Datainnehållet i inkomstregistret täcker i detta skede inte alla de behov av uppgifter förmånsbetalarna har, eftersom det endast är uppgifter om utbetalning av förmånsinkomster och betalningsperioder efter det att betalningen redan har skett som införs i inkomstregistret. Några uppgifter om beviljandet av förmåner, alltså de uppgifter som gäller beviljandet av förmåner till en person, för vilken period förmånen beviljas och andra omständigheter, och som uppstår när beslutet beviljas införs inte i inkomstregistret. När det gäller dessa uppgifter har förmånsbetalarna fungerande kanaler för informationsutbyte sinsemellan, och en centraliserad informationsförmedling med hjälp av inkomstregistret är inte ändamålsenlig.

2.2.4 Ställföreträdande mottagare och förmånsbetalares inbördes regressrätt

Förmånsinkomsterna är förenade med vissa sådana betalningsförhållanden och transaktioner som inte på motsvarande sätt gäller anmälan av löneuppgifter, och meddelandet av uppgifter om dessa förhållanden och transaktioner samt behandlingen av dem i inkomstdatasystemet har medfört ett behov av särskilda regler.

Förmåner betalas med stöd av ett antal olika förmånslagar ut till andra mottagare än till den inkomsttagare på vars rättigheter till förmånen den utbetalade prestationen grundar sig. För behandlingen av dessa betalningstransaktioner i inkomstdatasystemet behöver ett nytt begrepp, ställföreträdande mottagare, införas. Den ställföreträdande mottagaren kan t.ex. vara Folkpensionsanstalten eller en arbetspensionsanstalt, men också arbetsgivaren eller i vissa situationer en hyresvärd som har rätt till bostadsbidrag. Om Folkpensionsanstalten med stöd av sjukförsäkringslagen har betalat ut exempelvis sjukdagpenning och den försäkrade på dessa grunder anhåller om ersättning med stöd av t.ex. lagar som gäller trafikförsäkringen eller lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), har Folkpensionsanstalten rätt att som ställföreträdande mottagare få ett belopp motsvarande sjukvårdsförsäkringens ersättning av en annan prestationsbetalare. Den som har rätt till betalningen anses vara inkomsttagare också i ett sådant fall.

I situationer där den ställföreträdande mottagaren är en annan förmånsbetalare är det fråga om inbördes regressrätt mellan förmånsbetalarna. Den ställföreträdande mottagaren ska meddela till inkomstregistret vilken av denne betalad förmån som har kompenserats och till vilket belopp en kompensation grundad på regressrätten har betalats genom en senare prestation. Uppgiftsanvändarna behöver uppgifter om dessa prestationer, eftersom de inverkar på andra förmåner.

2.2.5 Tidsfrist för anmälan

På grund av de bestämmelser som reglerar förmånsbetalarnas verksamhet kan tidsfristen för anmälan om grundlösa förmåner inte på samma sätt som i fråga om löneinkomster kopplas till den tidpunkt då det upptäcks att förmånen är grundlös. Förutom i felsituationer, såsom att förmånen har betalats in på fel persons bankkonto, räknas tidsfristen från den tidpunkt då förmånsbetalaren i enlighet med den lagstiftning som ska tillämpas fattar ett beslut om att pensionen eller en annan förmån är grundlös.

De förmåner som har betalats till en ställföreträdande mottagare omfattas på motsvarande sätt av en särskild tidsfrist för anmälan.

2.2.6 Förseningsavgift

Tillämpningsområdet för förseningsavgift begränsas i fråga om skyldigheten att anmäla förmånsuppgifter till att gälla endast förseningar som gäller uppgifter som ska anmälas till Skatteförvaltningen. Tillämpningsområdet ska alltså inte gälla andra förmånsinkomster. Inte heller i nuläget innefattar anmälnings- och uppgiftsskyldigheten någon regelmässig påföljdsavgift om den inte uppfylls.

2.2.7 Den registrerades rätt att begränsa behandlingen av uppgifter i enlighet med ett undantag i dataskyddsförordningen

Det föreslås att en ny bestämmelse fogas till lagen enligt vilken det föreskrivs att den registrerade i enlighet med artikel 18 i dataskyddsförordningen har rätt att motsätta sig behandlingen av uppgifter. En motsvarande bestämmelse, men i begränsad form, ingick redan i regeringens proposition om lagen om inkomstdatasystemet (RP 134/2017 rd). Vid utskottsbehandlingen i riksdagen föreslog finansutskottet (FiUB 20/2017 rd), i enlighet med vad som förordats i sakkunnigutlåtandet från finansministeriet, att bestämmelsen stryks samtidigt som utskottet föreslog att hänvisningen till tillämpandet av dataskyddsförordningen i 2 § stryks på grund av grundlagsutskottets utlåtande (GrUU 49/2017 rd).

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Konsekvenser för utbetalare av förmånsinkomster och för dem som använder uppgifter om förmånsinkomster

Reformen innebär att uppgifter om förmånsinkomster ska anmälas till inkomstregistret av dem som betalar ut förmånsinkomster. Alla parter som betalar ut förmånsinkomster är anmälningskyldiga redan i nuläget när det gäller uppgifter om de löner de betalar ut till sina anställda. Att anmälningskyldigheten utvidgas till att omfatta också förmånsbetalare föranleder större eller mindre kostnader på grund av ändrade system, utbyggnaden av förbindelser mellan förmånsbetalarna och inkomstregistret, systemunderhåll, användningen av uppgifter i inkomstregistret och behövlig utbildning av personal. Utnyttjandet av uppgifterna om förmånsinkomster med hjälp av inkomstregistret föranleder också många användare kostnader för nya informationssystem. Exempelvis arbetspensionssektorn har bedömt att de sammanlagda kostnaderna kommer att uppgå till ett belopp av omkring tre miljoner euro.

Fördelarna med reformen är i stort sett av samma slag som i fråga om anmälan av löneuppgifter. Uppgiftsförmedlingen via inkomstregistret möjliggör automatiserad förmedling av uppgifter om förmånsinkomster i större omfattning än för närvarande och centraliserat, i realtid och i strukturerad form. En utvidgning av datainnehållet förbättrar inkomstregistrets användbarhet, när också de uppgifter om förmåner som uppgiftsanvändarna behöver finns att tillgå i inkomstregistret. Behandlingstiderna förkortas och utbetalningen av förmåner kan ske samtidigt som beslutet om beviljande fattas i den mån som det före utbetalningen av ersättningen finns uppgifter i inkomstregistret om avdragbara förmåner, vilket utbetalaren i nuläget ofta måste vänta på. Riktigheten i förmånsbesluten ökar och återkraven minskar. Mängden myndighets- och kundförfrågningar minskar inom de olika uppgiftsanvändarnas verksamhet.

Förutsättningarna för uppgiftsanvändarna att dra full nytta av reformen redan när den träder i kraft 2020 varierar dock. För en del av uppgiftsanvändarna är de uppgifter de kan få ur inkomstregistret tillräckliga för deras uppdrag direkt när reformen träder i kraft. Andra drar full

nytta av den när de inkomstuppgifter de behöver finns att tillgå i inkomstregistret samtidigt som de har tillgång till och kan utnyttja dem i sina egna system, vilket påverkas av tidtabellerna för de användarspecifika systemen och funktionerna. I fråga om förmedlingen av en del av de uppgifter som behövs kommer den åtminstone under en tid att behöva skötas genom informationsförmedling mellan uppgiftsanvändarna.

Ett viktigt inkomstslag som saknas i inkomstregistret och som många uppgiftsanvändare behöver uppgifter om i sin verksamhet är utkomststödet.

Redan i den ursprungliga regeringspropositionen med förslag till lag om inkomstdatasystemet ingick en omfattande behandling och utvärdering av inkomstdatasystemet i dess helhet för olika användare, inklusive den nytta och de kostnader systemet medför för dem. Det har inte gjorts någon särskild bedömning i fråga om vilka eurobelopp olika användare kommer att spara tack vare den andra fasen av reformen och inte heller av i vilken mån de bedömningar som gjorde i samband med den första fasen bör justeras.

3.2 Konsekvenser för medborgarna

Också konsekvenserna för medborgarna är i stor utsträckning desamma som av att löneuppgifterna registreras i inkomstregistret. Direkta nyttoeffekter är att handläggningstiderna blir kortare, att riktigheten i förmånsbesluten ökar och att återkraven minskar. För inkomstagarna tillkommer möjligheten att följa utbetalningen av förmåner och att kontrollera och följa de uppgifter om förmånsinkomster som finns om dem i inkomstregistret. Via den elektroniska tjänsten finns det också uppgifter att tillgå om till vilka uppgiftsanvändare och för vilket användningsändamål uppgifterna i inkomstregistret förmedlas.

För medborgarna är den direkta nyttan av tillgången till förmåsuppgifter inte av samma omfattning som när det gäller löneuppgifter. Detta beror på att de uppgifter om förmånsinkomster användarna behöver mera sällan behöver begäras av inkomstagarna själva, vilket är fallet när det gäller löneinkomster, eftersom en betydande del av uppgifterna om förmånsinkomster också i nuläget förmedlas mellan förmånsbetalarna och uppgiftsanvändarna genom ömsesidiga arrangemang.

3.3 Konsekvenser för myndigheternas och andra aktörers verksamhet

Reformen har motsvarande konsekvenser för den verksamhet som myndigheterna, såsom Skatteförvaltningen, Folkpensionsanstalten, kommunerna, Statskontoret, Arbetslöshetsförsäkringsfonden och myndigheterna på Åland samt andra aktörer, såsom pensionsanstalter, bedriver i deras egenskap av anmälare respektive användare av uppgifter om förmånsinkomster som den har för lönebetalare och i fråga om löneuppgifter för uppgiftsanvändarna.

Förslaget påverkar inte Inkomstregisterenhetsens resursbehov, eftersom den del av reformen som gäller förmånsinkomster har beaktats redan tidigare ur denna synvinkel. Enligt de bedömningar som ingår i regeringens ursprungliga proposition med förslag till lag om inkomstdatasystemet är de årliga utgifterna som Inkomstregisterenheten föranleds av verksamheten cirka åtta miljoner euro om året från och med 2019. Bedömningen innefattar också de kostnader som användningen av uppgifterna om förmånsinkomster ger upphov till i samband med ibruktagandet av inkomstregistret. Detsamma gäller i fråga om de kostnader på drygt 48 mil-

joner euro som projektet för inrättande av inkomstregistret ger upphov till för Skatteförvaltningen enligt den nämnda propositionen.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid finansministeriet i samarbete med Skatteförvaltningen. På samma sätt som i fråga om den proposition som gäller den första fasen av reformen har denna proposition beretts i nära samarbete med parterna i det projekt finansministeriet i november 2014 tillsatte för inrättandet av inkomstregistret. Projektet har ansvarat för bl.a. beredningen av de ändringar i lagstiftningen som behövs för inrättandet och ibruktagandet av inkomstregistret tillsammans med representanter för de ministerier eller myndigheter som ansvarar för lagstiftningen i respektive förvaltningsområde.

Alla de uppgiftsanvändare som avses i 13 § i lagen förutom i fråga om utsökning samt arbetsgivarna, löntagarna och räkenskapsbyråerna genom sina intresseorganisationer har deltagit i projektet. Dessutom har representanter för social- och hälsovårdsministeriet och för arbets- och näringsministeriet deltagit i projektet.

Beredningen har understötts av en lagstiftningsarbetsgrupp där intressentgrupperna har kunnat bedöma innehållet i lagförslaget och ge återkoppling om och ändringsförslag till det redan innan den egentliga remissbehandlingen inleddes. Under beredningen av propositionen har representanter för förmånsbetalare och informationsanvändare samt för social- och hälsovårdsministeriet och arbets- och näringsministeriet deltagit i lagstiftningsarbetsgruppens arbete.

I fråga om de bestämmelser om förmåner som omfattas av Ålands lagstiftande makt och om de bestämmelser som gäller utlämnande av uppgifter om sådana förmåner har arbetsgruppen samarbetat med Ålands landskapsregering.

Följande sammanslutningar och organisationer har lämnat yttrande om propositionen: Ålands landskapsregering, Akava ry, Finlands näringsliv rf, närings-, trafik- och miljöcentralerna samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter, Pensionsstiftelseföreningen PSF rf, Pensionsskyddscentralen, Finanssiala ry, Helsingfors stad, Folkpensionsanstalten, Keva, Utbildningsfonden, Kommunala arbetsmarknadsverket, Trafikförsäkringscentralen, jord- och skogsbruksministeriet, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, Sjömanspensionskassan, justitieministeriet, inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Finlands Kommunförbund rf, Olycksfallsförsäkringsanstalten, Dataombudsmannens byrå, arbets- och näringsministeriet, Työeläkevakuuttajat TELA – Arbetspensionsförsäkrarna TELA ry, Arbetslöshetsförsäkringsfonden, Skatteförvaltningen och Skattebetalarnas Centralförbund rf.

Till Ålands landskapsregering sändes propositionens huvudsakliga innehåll, förslaget till lag om ändring av lagen om inkomstdatasystemet och detaljmotiveringen till lagförslaget för yttrande.

Lagförslagen förespråkades allmänt i yttrandena och ändringar i lagförslagen eller motiveringen föreslogs i ganska liten utsträckning. Den övervägande delen av ändringsförslagen gäller preciseringar av motiveringen, och de har mestadels beaktats.

På grund av justitieministeriets yttrande formulerades bestämmelsen om utlämnandet av uppgifter till landskapet Åland och dess myndigheter och kommuner om och fick en mera allmän ordalydelse. Likaså precisades bestämmelserna om de uppgifter som ska införas i och lämnas ut ur inkomstregistret så att det framgår att förmånsbetalarna med stöd av bestämmelserna är anmälningsskyldiga i fråga om uppgifter som uppgiftsanvändarna har rätt att få tillgång till med stöd av någon annan lag. Utifrån justitieministeriets yttrande har också bl.a. motiveringen

till lagstiftningsordningen kompletterats och mera uttömmandet redogjorts för det nationella spelrum dataskyddsförordningen medger och hur det utnyttjats i lagförslaget.

Enligt dataombudsmannen är utkastet till proposition välberett, den konstitutionella och europeiska dimensionen av skyddet av personuppgifter har beaktats på ett lovvärt sätt och det undantag som görs från den registrerades rätt att begränsa behandlingen av personuppgifter i 24 a § är förenligt med artikel 18 i dataskyddsförordningen. Det rekommenderades i yttrandet att det i den fortsatta beredningen ska göras en ny bedömning av vilket ansvar som uppstår i samband med behandlingen av felaktiga uppgifter, i synnerhet i förhållande till artikel 25 i dataskyddsförordningen. Efter den fortsatta beredningen har motiveringen till propositionen också till denna del fördjupats.

Flera av remissinstanserna har konstaterat att det faktum att datainnehållet inte i detta skede omfattar hela det behov av uppgifter om förmånsinkomster som finns försvagar utnyttjandet av de möjligheter systemet erbjuder, vilket bör beaktas när inkomstdatasystemet vidareutvecklas. Det har också framförts att många av användarna inte kommer åt att utnyttja uppgifterna i registret fullt ut i sin verksamhet i det skede när lagändringarna träder i kraft på grund av bristande teknisk beredskap.

5 Samband med andra propositioner

Samtidigt med denna proposition behandlas i riksdagen regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om inrättande av landskap och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården samt till lämnande av underrättelse enligt artikel 12 och 13 i Europeiska stadgan om lokal självstyrelse (RP 15/2017 rd).

I den aktuella propositionen föreslås det ett tillägg i 6 § 2 mom. 14 punkten om att uppgift om de arvoden landskapen betalar utöver uppgift om de arvoden kommuner och samkommuner betalar ska införas i inkomstregistret. Det beror på slutresultatet av behandlingen av de lagförslag som ingår i regeringens proposition RP 15/2017 rd huruvida omnämmandet av landskapet ska strykas i lagförslaget eller inte.

Regeringen har dessutom för avsikt att under höstsessionen överlämna regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om inkomstbeskattning av avkastningen från ett aktiespar-konto och lagstiftning om en revidering av inkomstbeskattningen av vissa försäkringsprodukter, där det föreslås att bl.a. bestämmelserna om beskattningen av frivilliga pensionsförsäkringar ska ses över.

Dessa förslag ger anledning att granska också 6 § i lagen om inkomstdatasystemet med avseende på de uppgifter som ska ges om frivilliga pensionsförsäkringar. Det är mest ändamålsenligt att göra behövliga ändringar i lagen om inkomstdatasystemet i samband med riksdagsbehandlingen av detta lagförslag.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om inkomstdatasystemet

3 §. Definitioner. Definitionen av prestationsbetalare i 1 punkten ändras så att prestationsbetalare är överbegreppet och innefattar underbegreppen lönebetalare och förmånsbetalare. Hänvisningar till lönebetalare finns i 6 § 2 och 3 mom., 11 § 1 mom., 12 § 4 mom. och 24 § 1 mom. Definitionen av lönebetalare motsvarar innehållsmässigt den gällande definitionen av prestationsbetalare. De bestämmelser där begreppet prestationsbetalare används kan i samma utsträckning tillämpas på såväl lönebetalare som förmånsbetalare om begreppet inte begränsas till uppgifter som endast vissa prestationsbetalare kan svara för och lämna ut.

Med förmånsbetalare avses juridiska personer som betalar pensioner, andra förmåner eller med dessa jämförbara prestationer med stöd av lag eller ett privaträttsligt avtalsförhållande eller den juridiska personens egna beslut. Mestadels sker betalning av pensioner och förmåner direkt med stöd av bestämmelser i lag och också förmånsbeloppet är direkt föreskrivet i lag eller i en författning på lägre nivå som utfärdats med stöd av lag. Med förmåner som betalas med stöd av ett privaträttsligt avtalsförhållande avses t.ex. ersättningar som betalas på grundval av ett försäkringsavtal eller prestationer som grundar sig på vissa placeringsprodukter. Med förmåner som betalas med stöd av ett särskilt beslut avses t.ex. olika förmåner och understöd beroende av prövning som kommunerna betalar ut till sina invånare, såsom stöd för hemvård av barn eller så kallad babypeng.

Den definition av förmånsbetalare som införs i punkten är jämförelsevis omfattande. I likhet med vad som gäller uppgifter som lönebetalaren ska meddela anges prestationer och situationer som förmånsbetalaren ska lämna uppgifter om särskilt, och de räknas upp i de nya 5–7 mom. som föreslås bli fogade till 6 §. I dessa bestämmelser hänvisas till förmånsbetalare enligt den innebörd ordet har i definitionen av prestationsbetalare.

Definitionen av inkomsttagare i 2 punkten kompletteras så att ordet här avser fysiska personer eller dödsbon också när dessa är berättigade till en prestation som inte har betalats ut som inkomst till dem, utan till någon annan mottagare. Tillägget innefattar situationer där en fysisk person eller ett dödsbo har rätt till en viss pension eller annan förmån, men den har betalats ut till en annan mottagare än personen eller dödsboet med stöd av en bestämmelse i lag, t.ex. till Folkpensionsanstalten, sjukförsäkringsfonden, en pensionsanstalt, ett försäkringsbolag, en arbetslöshetskassa, ett organ som avses i socialvårdslagen, kommunen eller arbetsgivaren. Tillägget sammanhänger med den definition av ställföreträdande mottagare som införs i den föreslagna 3 punkten. Med stöd av tillägget anses som inkomsttagare den person som är berättigad till en förmån, t.ex. när anmälningskyldigheten enligt 6 § tillämpas.

I 3 punkten definieras ställföreträdande mottagare och den nuvarande 3 och 4 punkten blir 4 och 5 punkt. Med en ställföreträdande mottagare avses en mottagare till vilken en prestation med stöd av lagbaserad rätt har betalats ut i den inkomsttagares ställe som är berättigad till den, dvs. en sådan prestationsmottagare som beskrivs i motiveringen till 2 punkten. Prestationen kan grunda sig direkt på bestämmelser i en viss förmånslag, men det kan också vara fråga om någon annan lagbaserad rätt, t.ex. när Trafikförsäkringscentralen ersätter arbetsgivaren för till förmånstagaren utbetalad lön för sjukdomstid. Det föreslås att en hänvisning till definitionen av ställföreträdande mottagare tas in i det föreslagna nya 6 § 7 mom.

I paragrafen görs dessutom språkliga ändringar.

6 §. *Inkomstuppgifter och andra uppgifter som införs i inkomstregistret.* Hänvisningen i 1 mom. till inkomstuppgifter som gäller inkomsttagare som avses i 2 och 3 mom. ska utvidgas till en hänvisning till de uppgifter om inkomsttagare som avses i det föreslagna nya 5 mom. och som lämnas av prestationsbetalare. Dessutom görs det en språklig ändring i momentet.

De inledande styckena i 2 och 3 mom. preciseras på grund av den ändrade definitionen av prestationsbetalare i 3 § 1 punkten. Begreppet prestationsbetalare, som innefattar arbetsgivare och uppdragsgivare och andra med dem jämförbara betalare, ersätts med det i 3 § 1 punkten definierade begreppet lönebetalare, som till sitt innehåll motsvarar det begrepp som används i det inledande stycket i de nuvarande 2 och 3 mom. Dessutom kompletteras 2 mom. 14 punkten på grund av landskapsreformen så att också landskapet vid sidan av kommunen och samkommunen i fortsättningen ska göra en anmälan till inkomstregistret om vilka avgifter som det har tagit ut på arvoden till förtroendevalda.

I de föreslagna 5—7 mom. föreskrivs det om de uppgifter som förmånsbetalarna ska vara skyldiga att lämna Inkomstregisterenheten. Datainnehållet i dessa uppgifter beskrivs i momenten med tillräcklig noggrannhet med avseende på skyddet av personuppgifter i dess egenskap av grundläggande fri- och rättighet. Momenten bör också ge förmånsbetalare en tillräcklig uppfattning om vilka uppgifter de ska meddela till inkomstregistret. Dessutom ska datainnehållet i inkomstregistret liksom till vilken sektor uppgifterna hänför sig framgå i detalj av den beskrivning som offentliggörs med stöd av uppgiftsskyldigheten enligt 16 § och som avser de uppgifter som Inkomstregisterenheten ska fastställa närmare genom sitt beslut i enlighet med 4 § 1 mom. På motsvarande sätt ska uppgiftsanvändarna kunna få reda på vilka av de uppgifter som förmånsbetalarna meddelar de kan få ur inkomstregistret.

De uppgifter som avses i 5—7 mom. ska lämnas till Inkomstregisterenheten. Anmälnings- och uppgiftsskyldigheten i fråga om de uppgifter som avses i 5 mom. grundar sig på samma sätt som i fråga om de uppgifter som lönebetalare ska meddela med stöd av 2—4 mom. på de bestämmelser om anmälnings- och uppgiftsskyldighet som ingår i andra lagar.

De uppgifter som avses i 6 och 7 mom. är sådana som inte på samma sätt ska lämnas utifrån bestämmelser om anmälnings- och uppgiftsskyldighet som i fråga om uppgifter som avses i 2—5 mom., utan som förmånsbetalare är skyldiga att på begäran lämna uppgiftsanvändare med stöd av någon annan lag. De nya momenten 5—7 täcker sådana på andra lagar grundade uppgifts- och anmälningskyldigheter i fråga om betalning av pensioner, andra förmåner och med dem jämförbara prestationer som det i detta skede har ansetts motiverat att sköta via inkomstregistret. Att inkomstdatasystemet utvidgas till att omfatta också pensioner och andra förmånsinkomster påverkar de skyldigheter förmånsbetalarna har enligt 5 mom. att till Skatteförvaltningen anmäla och lämna uppgifter som behövs för beskattningen genom att de uppgifter som avses i momentet ska meddelas endast till inkomstregistret. Utöver de uppgifter som behövs för beskattningen ska också uppgifter om sådana skattefria pensioner och andra förmåner som Folkpensionsanstalten behöver vid handläggningen av grundläggande utkomststöd meddelas till inkomstregistret. Dessutom ska sådana uppgifter meddelas till inkomstregistret som gäller verkställigheten av förmånerna och samordningen av dem, såsom uppgifter om utbetalning av förmånen till en ställföreträdande mottagare med stöd av en bestämmelse i lag och utbetalning av vissa kostnadsersättningar till inkomsttagaren.

De uppgifter om förmåner i anslutning till förvaltning av finansiella tillgångar som ska införas i inkomstregistret är endast sådana prestationer vars utbetalning grundar sig på ett försäkringsavtal.

På samma sätt som i fråga om uppgifter som lönebetalaren ska meddela införs inte heller i fråga om förmånsinkomster sådana uppgifter som enligt dataskyddsförordningen hör till sär-

skilda kategorier av personuppgifter, såsom uppgifter om strejkunderstöd eller andra uppgifter som kan anses vara av känslig natur. Utelämnandet beror på att det inte kommer att införas några särskilda bestämmelser om detta. Behandlingen av detta slag av uppgifter kräver enligt dataskyddsförordningen att det har föreskrivits särskilt om dem. Utanför denna datamängd faller sådana uppgifter som är känsliga enligt den gällande personuppgiftslagen (523/1999), och i konstitutionellt hänseende bör bestämmelser om behandling av känsliga uppgifter fortfarande analyseras utifrån praxisen för tidigare bestämmelser på lagnivå (GrUU 14/2018 rd). Det föreslås inte några sådana bestämmelser i detta skede, och uppgifterna i fråga ska inte införas i inkomstregistret.

Inte heller införas uppgifter om olika kostnadsersättningar som förmånsbetalarna betalat ut annat än i de situationer som nämns särskilt i 6 mom.

Berättigade till uppgifter om pensioner och andra förmåner som införts i inkomstregistret med stöd av 5—7 mom. är, på samma sätt som i fråga om uppgifter som lönebetalarna meddelat, alla uppgiftsanvändare som avses i 13 § i den utsträckning som de enligt bestämmelser i någon annan lag har rätt att få dem av prestationsbetalaren eller av en annan uppgiftsanvändare.

I 5 mom. föreskrivs det om de uppgifter om betalning av pensioner och andra förmåner som förmånsbetalarna är skyldiga att meddela till inkomstregistret med stöd av bestämmelserna om anmälnings- och uppgiftsskyldigheten i fråga om uppgifter som behövs för beskattningen. Det är fråga om sådana uppgifter om pensioner och förmåner som ska lämnas till Skatteförvaltningen med stöd av vissa bestämmelser i 3 kap. 15, 16 och 17 § i lagen om beskattningsförfarande. I fråga om de uppgifter som ska lämnas för beskattningen omfattar de uppgifter som ska införas i inkomstregistret med stöd av de lagbestämmelser som nämns ovan de årsdeklarationer och uppgiftsflöden och därutöver vissa uppgifter som ska uppges i den skattedeklaration som avses i 16 § i lagen om beskattningsförfarandet beträffande skatter som betalas på eget initiativ. Dessutom införas uppgifter som behövs för arvs- och gåvobeskattningen och som enligt 28 a § i lagen om skatt på arv och gåva (378/1940) för närvarande ska lämnas genom en separat anmälan. Alla de nämnda deklarationerna, anmälningarna och uppgiftsflödena som avser utbetalda prestationer och som nu går direkt till Skatteförvaltningen faller bort från och med den 1 januari 2020 i den utsträckning som uppgifterna därefter ska meddelas till inkomstregistret.

För förmånsbetalarnas vidkommande bortfaller på grund av förslaget följande årsdeklarationer (årsanmälningar), bilagor till dem och andra separata uppgiftsflöden som nu lämnas till Skatteförvaltningen:

- Årsanmälan om pensioner och förmåner (7803),
- årsanmälan om prestationer som betalats till begränsat skattskyldiga (7809) inklusive närmare specifikationer för prestationsslagen B1–B5, B7–B9, B0, AĒ och RE,
- årsanmälan om retroaktiva pensioner (7817),
- årsanmälan om arbetslösas ersättningsdagar (VSKORVPV),
- årsanmälan om pensions- och förmånsbetalarens kontaktperson (VSELVYHT),
- skattedeklaration över betalning av skatter på eget initiativ vid punkten uppgifter om arbetsgivarprestationer och
- den deklaration som avses i 28 a § i lagen om skatt på arv och gåva.

Utländska betalare av pensioner och andra förmåner berörs inte av lika omfattande skyldigheter att lämna uppgifter som utländska arbetsgivare. Utomståendes skyldighet att lämna uppgifter gäller utländska förmånsbetalare i fråga om pensioner och förmåner endast om de har ett sådant fast driftställe i Finland som avses i inkomstskattelagen, varvid skyldigheten jämföras med den anmälnings- och uppgiftsskyldighet i fråga om uppgifter som behövs för beskattningen som finländska förmånsbetalare har. Enligt momentet ska inkomstuppgifterna på samma sätt som enligt nuvarande meddelandep Praxis alltid meddelas till inkomstregistret i situationer med internationell koppling om förmånsbetalaren är skyldig att lämna uppgifter till Skatteförvaltningen.

Finländska förmånsbetalare omfattas i fråga om inkomsttagare som är bosatta utomlands av motsvarande skyldigheter att lämna uppgifter som i fråga om inkomsttagare bosatta i Finland, och uppgifter ska därför meddelas också om prestationer som utbetalats till begränsat skattskyldiga. Prestationer som betalats till allmänt och begränsat skattskyldiga kan meddelas till inkomstregistret genom samma anmälan om uppgifter om förmåner. Som begränsat skattskyldig betraktas den som har bo och hemvist i utlandet och inte vistas i Finland längre än sex månader utan avbrott. En finsk medborgare anses dock vara allmänt skattskyldig i Finland även om han inte vistas här över sex månader i följd tills tre år har förflutit efter utgången av det år under vilket han lämnade landet, om han inte visar att han inte under skatteåret har haft väsentlig anknytning till Finland. En anmälan om de prestationer som betalats till en allmänt skattskyldig ska lämnas oavsett om källskatt eller förskottsinnehållning borde ha tagits ut eller om inkomsttagaren är försäkrad i Finland. Om inkomsttagaren är begränsat skattskyldig ska tilläggsuppgift lämnas till inkomstregistret om grunderna för tillämpning av ett skatteavtal på utbetalningen av pension till begränsat skattskyldig och för internationellt utbyte av uppgifter.

De uppgifter som införs i registret med stöd av 1 punkten i momentet är uppgifter om betalning av pensioner och andra förmåner. Dessa är bl.a. uppgifter om folkpension, garantipension och arbetspension samt rehabiliteringsförmåner. Också uppgifter om arbetslöshetsdagpenning, föräldradagpenning, sjukdagpenning, vuxenutbildningsstöd och reservistlön samt olika dagpenningar som betalas ut som ersättning för inkomstbortfall och sådana prestationer som grundar sig på frivillig individuell pensionsförsäkring som avses i 34 a § i inkomstskattelagen ska införas i registret. Punkten gäller också olika skattepliktiga förmåner som beviljas enligt prövning, men som inte grundar sig på någon förmånslag, såsom den så kallade babypengen och andra liknande förmåner som vissa kommuner betalar ut till sina invånare.

Som ett komplement till 1 punkten föreskrivs det i 2—5 punkten om införandet av sådana uppgifter om prestationer i inkomstregistret som kan jämföras med pensioner och andra förmåner och som inte omfattas av den allmänna bestämmelsen i 1 mom.

Med stöd av 2 punkten ska uppgifter om ersättning för inkomstbortfall på grund av brottskada, viltskada eller andra motsvarande skador samt om ersättning för försämrad utkomst införas i inkomstregistret. Ersättningar i samband med brottskador betalas till den skadelidande eller en närstående till denne, och de uppgifter som införs anger inte något om själva brottet eller gärningsmannen, varvid några uppgifter av känslig natur inte införs med stöd av denna punkt. Uppgifterna meddelas redan i nuläget med motsvarande noggrannhet till Skatteförvaltningen för verkställande av beskattningen.

Med stöd av 3 punkten införs uppgifter om andra skattepliktiga ersättningar som betalas med stöd av en frivillig försäkring än sådana som hänför sig till jord- och skogsbruk eller näringsverksamhet. Sådana är t.ex. försäkringsersättningar enligt 34 § i inkomstskattelagen som grundar sig livförsäkringar och olika försäkringsersättningar för förlust av arbetsinkomst. I praktiken betalas den övervägande delen av de ersättningar som betalas med stöd av en frivil-

lig försäkring för sakskador, och dessa ersättningar är i regel inte beskattningsbar inkomst i inkomstbeskattningen. Denna punkt gäller alltså en förhållandevis liten del av de ersättningar som betalas med stöd av en frivillig försäkring, och de kommer att införas i inkomstregistret i samma utsträckning som de redan i nuläget ska meddelas till Skattestyrelsen beträffande de olika betalningsslagen för verkställande av beskattningen.

Med stöd av 4 punkten ska de uppgifter om kapitaliseringsavtal som behövs för verkställande av beskattningen införas i registret, dvs. i den mån avtalen inverkar på beskattningens slutresultat. Betalningarna är med i de uppgifter som meddelas till inkomstregistret, även om de inte kan anses vara en sådan förmån som avses i lagen eller ens en med dessa förmåner jämförbara prestationer. De har tagits med på försäkringsbolagens uttryckliga önskan, eftersom kapitaliseringsavtalen annars skulle vara nära nog de enda prestationer som ska meddelas till Skatteförvaltningen på annat sätt än via inkomstregistret och försäkringsbolagen därmed tvingas behålla nuvarande förfaranden för anmälning av uppgifterna till Skatteförvaltningen, vilket inte kan anses vara ändamålsenligt.

Med stöd av 5 punkten ska uppgifter om dröjsmålsförhöjningar enligt 61 a § i inkomstskattelagen på de poster som avses i 1—4 punkten införas i inkomstregistret. Enligt 61 a § i inkomstskattelagen ska förhöjning som betalas på grund av försenad betalning av lagstadgad pension, av ersättningar som betalas med stöd av lagen om olycksfallsförsäkring, patientskadlagen eller trafikförsäkringslagen eller av lagstadgade sociala förmåner eller frivilliga tilläggsförmåner från pensionsstiftelser eller försäkringsanstalter vid beskattningen anses vara samma inkomst som den inkomst till vilken förhöjningen hänförs. Också uppgifter om sådana dröjsmålsförhöjningar ska i fortsättningen införas i inkomstregistret.

Med stöd av 6 punkten ska uppgifter om förskottsinnehållning och om källskatt och den försäkrades sjukförsäkringspremie som tagits ut enligt samma principer som uppgifterna redan hittills har varit obligatoriska med avseende på löneinkomster enligt 6 § 2 mom. 12 punkten införas i inkomstregistret.

Med stöd av 7 punkten ska uppgifter om grundlösa förmåner som hänförs till prestationer som avses i 1—5 punkten införas i registret. Med grundlösa förmåner avses sådana till inkomsttagaren felaktigt utbetalade skattepliktiga pensioner eller andra förmåner som denne inte har varit berättigad till. En pension eller en annan förmån kan ha betalats ut på grund av ett fel i handläggningen eller betalats ut på felaktiga grunder eller i situationer där inkomsttagaren inte överhuvudtaget haft rätt till förmånen. Om en pension eller en annan förmån betalats ut på felaktiga grunder ska detta meddelas till inkomstregistret som separat information oberoende av om den kommer att återkrävas av inkomsttagaren. När anmälningsrytmen ändras så att den gäller en enskild utbetalning behövs uppgiften för verkställande av beskattningen enligt samma principer som gäller i fråga om löneinkomster.

Med stöd av denna punkt införs också uppgifter om vilka belopp som återkrävts av inkomsttagaren med anledning av en grundlös förmån. Vid återkrav är det fråga om att en tidigare utbetald prestation krävs tillbaka av inkomsttagaren. När uppgifter om betalning av pensioner och andra förmåner införs i registret är det nödvändigt att också uppgifter om senare återkrävda pensionsinkomster eller andra inkomster av förmåner införs. Uppgifterna ska på samma sätt som enligt nuvarande anmälningsförfarande meddelas också om återbetalningen skett genom att det belopp som ska återkrävas har dragits av genom ett kvittningsförfarande från en annan förmån som betalats ut till inkomsttagaren. För närvarande meddelas återkrävda förmånsinkomster till Skatteförvaltningen i årsdeklarationen. I fortsättningen behöver uppgifter om återkrävda förmåner inte längre meddelas till Skatteförvaltningen på något annat sätt än via inkomstregistret.

RP 244/2018 rd

Med stöd av 8 punkten införs i inkomstregistret uppgift om antalet dagar för vilka inkomsttagaren har betalats förmåner på grund av arbetslöshet. Detta slag av uppgifter meddelas för närvarande till Skatteförvaltningen genom en särskild årsanmälan. I fortsättningen är det dock motiverat att föra in dessa uppgifter i inkomstregistret samtidigt som de övriga uppgifterna om förmåner som har betalats ut på grund av arbetslöshet förs in i registret, varvid uppgifterna inte längre behöver anmälas separat till Skatteförvaltningen.

Med stöd av 9 punkten införs uppgifter om prestationer som avses i 28 a § i lagen om skatt på arv och gåva i inkomstregistret. Det är fråga om uppgifter om sådana livförsäkringsersättningar som avses i 7 a och 18 a § i lagen om skatt på arv och gåva och som betalats ut närmast av försäkringsbolag. Uppgifterna har använts vid arvs- och gåvobeskattningen och lämnas redan i nuläget till Skatteförvaltningen genom en särskild anmälan. Uppgifterna ska meddelas till inkomstregistret i samma omfattning som de nu lämnas till Skatteförvaltningen, och någon särskild anmälan behöver inte längre göras från och med den tidpunkt då motsvarande uppgifter ska lämnas till inkomstregistret. Om försäkringsersättningen helt eller delvis har betalats ut till en innehavare av panträtt, meddelas identifieringsuppgifter och det belopp som betalats ut till betalningsmottagaren.

I 6 och 7 mom. i paragrafen föreskrivs det om de uppgifter som ska införas i inkomstregistret för vidare förmedling för andra ändamål än verkställande av beskattningen och som det är motiverat att sköta med hjälp av inkomstregistret. Det är fråga om uppgifter som förmånsbetalarna med stöd av andra bestämmelser i lag är skyldiga att på begäran lämna ut till uppgifts användarna.

Med stöd av 6 mom. 1 punkten införs i inkomstregistret uppgifter om de i 11 § i lagen om utkomststöd (1412/1997) avsedda förmåner som inverkar på utkomststödet och med dessa jämförbara prestationer. De inkomstslag som avses i bestämmelsen hör i motsats till dem som meddelas med stöd av 5 mom. inte till de uppgifter som införs i registret för att beskattningen ska kunna verkställas. Vid handläggningen av utkomststöd behövs uppgifter också om många skattefria förmåner och med dem jämförbara utbetalningar och dröjsmålsförhöjningar som hänför sig till dem. Tillsammans med de uppgifter som avses i 5 mom. kan dessa uppgifter vara tillräckliga för handläggningen av utkomststöd och för Folkpensionsanstaltens behov i fråga om en betydande del av utbetalningen av andra förmåner som handläggs av Folkpensionsanstalten liksom för det behov av uppgifter några av de andra användarna som avses i 13 § har. Med stöd av denna punkt registreras i inkomstregistret uppgifter om bl.a. ersättningar för olägenhet, bostadsbidrag, underhållsbidrag, militärunderstöd, frontmannatillägg samt värnpliktigas och civiltjänstepliktigas dagpenningar. Vid ansökan om utkomststöd beaktas också de disponibla inkomsterna för den sökandes familjemedlemmar. Uppgifter om dessa inkomster registreras som inkomster för den familjemedlemmen i fråga, och dessa finns också att tillgå i inkomstregistret när ett ärende som gäller utkomststöd behandlas.

Sådana förmåner som enligt bestämmelsen i 11 § 2 mom. i lagen om utkomststöd inte beaktas som inkomster när behovet av utkomststöd bedöms inverkar inte på det grundläggande utkomststödet. Sådana inkomster är bl.a. moderskapsunderstöd, stöd för skolresor, handikappförmåner som betalas ut av Folkpensionsanstalten, andra bidrag som motsvarar handikappförmåner och betalas ut av andra förmånsbetalare och kostnadsersättningar som betalas för deltagande i arbetsverksamhet med stöd av lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001). De uppgifter som gäller dessa införs därmed inte i inkomstregistret. Med stöd av den föreslagna punkten införs inte heller uppgifter om sådana utgifter som avses i 8 § i lagen om utkomststöd och som har ersatts eller för vilka en motsvarande förmån har mottagits på någon annan grund. Förmåner eller med dem jämförbara prestationer är därmed inte t.ex. ersättningar för rehabiliteringskostnader, såsom kostnadsersättningar som hänför sig till boende

eller som betalas för sjukvård, resor och mediciner i andra situationer än de som nämns särskilt i 2 punkten.

Inte heller sådana uppgifter om grundläggande utkomststöd som betalas av Folkpensionsanstalten eller de kompletterande och förebyggande utkomststöden som kommunerna svarar för och som med stöd av personuppgiftslagen är känsliga införs i inkomstregistret. Efter det att personuppgiftslagen har upphävts görs en bedömning av huruvida datainnehållet i inkomstregistret ska utvidgas till att omfatta de uppgifter om grundläggande utkomststöd som inte längre berör de särskilda kategorier av personuppgifter som avses i dataskyddsförordningen. I detta sammanhang är det ändamålsenligt att beakta vad grundlagsutskottet konstaterat om att bestämmelser om behandling av känsliga uppgifter i konstitutionellt hänseende fortfarande bör analyseras utifrån praxisen för tidigare bestämmelser på lagnivå.

Med stöd av 2 punkten införs uppgifter om kostnadsersättningar som betalats enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) eller lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) i inkomstregistret. Sådana ersättningar är skattefria och beaktas med stöd av 11 § i lagen om utkomststöd inte när utkomststödet bestäms. Uppgifter om kostnadsersättningarna behövs trots det när förmånsbetalarnas inbördes regressrätt avgörs, exempelvis när 120 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) och motsvarande bestämmelser i andra pensionslagar tillämpas. Andra situationer som inverkar på utredningen av förmånsbetalarnas inbördes regressrätt kan oftast konstateras utifrån de uppgifter i inkomstregistret som avses i 5 mom. och 6 mom. 1 punkten.

Med stöd av 3 mom. införs uppgifter om grundlösa förmåner som hänför sig till de prestationer som avses i 1 och 2 punkten samt belopp som återkrävts av dem hos inkomsttagaren enligt samma principer som de som redovisats i samband med skattepliktiga prestationer i fråga om 5 mom. 7 punkten. De uppgiftsanvändare som sköter handläggningen av förmåner och använder sig av uppgifterna behöver också uppgifter som gäller skattefria prestationer.

I 7 mom. föreskrivs det om de uppgifter i 5 och 6 mom. som gäller prestationer som registreras också när prestationen helt eller delvis har betalats till en ställföreträdande mottagare enligt den nya 3 § 3 punkten. Bestämmelsen täcker därmed de situationer där förmånsbetalningen grundar sig på inkomsttagarens rätt till en viss förmån för en viss tidsperiod, men där förmånen med stöd av en bestämmelse i lag eller en lagbaserad rättighet betalas ut till någon annan mottagare än inkomsttagaren själv. När det gäller ställföreträdande mottagare är det dock fråga om en grundlös förmån endast om inkomsttagaren själv inte hade haft rätt till den utbetalda förmånen på det sätt som beskrivs i motiveringen till 5 mom. 7 punkten. Uppgift om utbetalning av en prestation till en intressebevakare, en intressebevakningsfullmäktig, en vårdnadshavare eller ett dödsbo behövs dock inte av enda uppgiftsanvändare, och sådana uppgifter ska därför inte införas i inkomstregistret. Uppgiften om betalningen införs också i detta fall i inkomstregistret på normalt sätt, men utan uppgifter om ställföreträdande mottagare. Uppgifter om sådana retroaktiva prestationer som betalas av ett försäkringsbolag till ett annat och där inkomsttagaren inte själv är part ska inte införas i inkomstregistret med stöd av momentet. Sådana betalningar förekommer exempelvis mellan försäkringsbolag som bedriver olycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkringsverksamhet och försäkringsbolag som bedriver trafikförsäkringsverksamhet samt mellan försäkringsbolag och den instans som är ersättningskyldig enligt lagen om ansvar i spårtrafik (113/1999).

Det finns åtskilliga bestämmelser i olika förmånslagar som berättigar eller förpliktar förmånsbetalaren till att betala pensioner eller andra förmåner till någon annan än inkomsttagaren själv. Pensioner eller andra förmåner kan med stöd av en sådan bestämmelse betalas ut till bl.a. Folkpensionsanstalten, sjukförsäkringsfonden, arbetslöshetskassan, ett organ som avses i socialvårdslagen (1301/2014) eller kommunen. Sådana bestämmelser finns t.ex. i 2 kap. 5 § i

sjukförsäkringslagen (1224/2004), 11 kap. 9, 9 a och 14 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, 49 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), 140—143 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, 118—122 § i lagen om pension för arbetstagare och i andra lagar om arbetspension. Pensioner och andra förmåner kan också betalas till arbetsgivaren eller sjukkassan på grund av att denna har betalat ut lön till arbetstagaren för samma tid, t.ex. enligt bestämmelserna i 7 kap. 4 § i sjukförsäkringslagen, 47 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner, 139 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, 117 § i lagen om pension för arbetstagare eller i andra lagar om arbetspension. Dessutom kan t.ex. bostadsbidrag betalas till hyresvärden med stöd av 25 § i lagen om allmänt bostadsbidrag (938/2014). Motsvarande bestämmelser finns i flera andra förmånslagar.

I situationer där den ställföreträdande mottagaren är en annan förmånsbetalare införs dessutom den ställföreträdande mottagarens uppgift om vilken av de prestationer enligt 5 eller 6 mom. som senare har täckts genom en prestation som betalats av en annan förmånsbetalare. Med stöd av bestämmelsen ska den förmånsbetalare som är prestationsmottagare efter att ha mottagit prestationen ersätta den anmälan om utbetalning som ska lämnas med stöd av 5 eller 6 mom. med en ny så att det av den nya anmälan framgår att prestationen senare helt eller delvis har kompensrats av den prestation som den andra förmånsbetalaren har betalat. De uppgifter om prestationer som betalats till en ställföreträdande mottagare inverkar på de andra förmåner som beviljas den till förmånen berättigade inkomsttagaren under samma tid, även om prestationen inte betalats till förmånstagaren själv. Därför behöver uppgiftsanvändarna uppgifter om prestationerna också i dessa situationer.

7 §. Kompletterande uppgifter som införs i inkomstregistret. Det inledande stycket i paragrafen preciseras så att de kompletterande uppgifter som ska införas i inkomstregistret med stöd av paragrafen endast ska gälla de inkomstuppgifter som kompletterar de uppgifter lönebetalaren ska meddela med stöd av 6 § 2 och 3 mom. De uppgifter som förmånsbetalarna ska meddela till inkomstregistret är alltid de som ska meddelas med stöd av 6 §, och inga sådana kompletterande uppgifter som avses i denna paragraf kan gälla dem.

8 §. Identifierings- och kontaktuppgifter som införs i inkomstregistret. I 4 mom. införs en bestämmelse enligt vilken identifierings- och kontaktuppgifter om en ställföreträdande mottagare får införas i inkomstregistret. Identifierings- och kontaktuppgifter om ställföreträdande mottagare som avses i 1 mom. 1—3 punkten får införas i registret enligt samma principer som i fråga om inkomsttagaren själv. Identifierings- och kontaktuppgifter för ställföreträdande mottagare behövs vid handläggning av ärenden som berörs av inbördes regressrätt, och det är därför motiverat att införa dem i inkomstregistret. Förmånsbetalaren har emellertid inte alltid tillgång till fullständiga identifierings- och kontaktuppgifter, och det är därför inte möjligt att föreskriva att de alltid ska införas när en prestation har betalats till en ställföreträdande mottagare. I den mån uppgifterna inte finns i inkomstregistret, måste den andra förmånsbetalaren också i fortsättningen ta reda på dem på något annat sätt än med hjälp av inkomstregistret. Om en försäkringsersättning som avses i 28 a § i lagen om skatt på arv och gåva helt eller delvis har betalats av en innehavare av panträtt, ska betalningsmottagarens identifieringsuppgifter meddelas.

9 §. Andra uppgifter som ska föras in i inkomstdatasystemet. Det föreslås att den svenskspråkiga ordalydelsen i 1 mom. 3 punkten ska ändras. För den finska termen ”eläkejärjestelynumero” har den svenska motsvarigheten ”pensionsordningsnummer” använts. Den ersätts nu med den i branschen allmänt använda termen ”pensionsarrangemangnummer”.

10 §. Lämnande av uppgifter till Inkomstregisterenheten. Bestämmelserna i 1 mom. ska preciseras på grund av de ändringar som föreslås i 6 § så att det framgår att det till Inkomstregiste-

renheten utöver de uppgifter som avses i 6 § 2—5 mom. också ska meddelas de uppgifter som avses i 6 § 6 och 7 mom., trots att de inte omfattas av anmälnings- och uppgiftsskyldigheten enligt någon annan lag, utan av skyldigheten att lämna information enligt bestämmelser i någon annan lag. Genom den föreslagna ändringen börjar de nämna uppgifterna omfattas av anmälningsskyldigheten enligt 10 §. Dessutom görs det en språklig ändring i momentet.

11 §. Hur uppgifter lämnas samt signering. Bestämmelserna i 1 mom. om möjligheten att av särskilda skäl meddela de uppgifter som avses i 6 och 8 § på papper begränsas till att gälla endast de uppgifter som en lönebetalare som avses i 3 § 1 mom. har meddelat. Möjligheten att meddela uppgifterna på papper är begränsad till små arbetsgivare och arbetsgivare som endast sporadiskt anställer någon, särskilt med tanke på hushåll som fungerar som arbetsgivare. Förmånsbetalarna är dock alltid större aktörer som har förutsättningar att meddela uppgifterna elektroniskt till inkomstregistret genom digitala anmälningar. Detta har också klarlagts tillsammans med förmånsbetalarna inom ramen för det projekt genom vilket inkomstregistret grundades, och utifrån vad som då framgick har det ansetts vara möjligt att begränsa anmälningarna på papper till att gälla de uppgifter som lämnas av lönebetalare enligt de begränsningar som föreslås i momentet.

12 §. Tidpunkt för lämnande av uppgifter. Bestämmelsen i 4 mom. ska preciseras så att skyldigheten att lämna uppgifter om den försäkringslön som avses i 72 § i lagen om pension för arbetstagare ska gälla endast lönebetalare som avses i 3 §, eftersom uppgifterna inte kan ha något att göra med de prestationer som meddelas av förmånsbetalare.

I det nya 11 och 12 momentet införs bestämmelser om tidpunkten för lämnande av vissa uppgifter som enligt 6 § 5—7 mom. ska införas i inkomstregistret. I övrigt ska de uppgifter som avses i 6 § 5—7 mom. lämnas vid den tidpunkt som utgör huvudregeln enligt 12 § 1 mom.

I 11 mom. föreskrivs det om tidpunkten för lämnande av uppgifter enligt 6 § 5 mom. 7 punkten och 6 § 6 mom. 3 punkten om sådana grundlösa förmåner och belopp som återkrävts av prestationerna hos inkomsttagaren. Uppgifterna om grundlösa förmåner ska lämnas utan obefogat dröjsmål och senast inom en månad efter det att ett beslut om en grundlös förmån har fattats eller ett fel i utbetalningen har konstaterats på annat sätt. Med ett beslut om en grundlös förmån avses t.ex. ett beslut om rättelse, ändring, korrigerande, upphörande eller slopande av förmånen. Tidpunkten beräknas därmed inte på samma sätt som i fråga om löneinkomster från det att det uppdagades att förmånen är grundlös, utan från den tidpunkt då förmånsbetalaren fattar ett beslut med stöd av tillämplig lag om att betalningen av en pension eller en annan förmån är grundlös. Om det trots allt endast är fråga om ett fel i utbetalningen av förmånen, beräknas tidsfristen från den tidpunkt då felet har uppdagats. Med detta avses t.ex. sådana situationer då prestationen har betalats ut till fel persons bankkonto.

Med stöd av momentet ska uppgifter om det belopp som återkrävts hos mottagaren lämnas senast den femte kalenderdagen efter den dag då uppgift erhållits om att ett återkrävt belopp har betalats, om vem som har betalat det och om vilken prestation betalningen gäller. Med detta avses oftast den tidpunkt då förmånsbetalaren i sitt eget system har hänfört det återbetalda beloppet till en viss pension eller annan förmån som varit föremål för återkrav.

I 12 mom. föreskrivs om tidpunkten för när uppgifter om en anmälan som kompletterar den ursprungliga anmälan ska lämnas av en förmånsbetalare i egenskap av en sådan ställföreträdande mottagare som avses i 6 § 7 mom. Med stöd av momentet ska en förmånsbetalare i egenskap av ställföreträdande mottagare lämna kompletterande uppgifter till en tidigare anmälan till inkomstregistret utan obefogat dröjsmål och senast inom en månad efter den dag då uppgift erhållits om att ett återkrävt belopp har betalats, om vem som har betalat det och om vilken pension eller annan förmån betalningen gäller.

Paragrafens gällande 11 och 12 mom. blir 13 och 14 mom. Samtidigt ändras den hänvisning till 11 mom. som ingår i det som blir 14 mom. till en hänvisning till 13 mom. Dessutom görs det en språklig ändring i momentet.

13 §. *Uppgiftsanvändares rätt att få uppgifter ur inkomstdatasystemet.* I 1 mom. görs de ändringar som lagen om upphävande av lagen om Utbildningsfonden (520/2018), lagen om ändring av lagen om vuxenutbildningsstöd (521/2018) och lagen om ändring av lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (522/2018) föranleder. Momentets hänvisning till arbetslöshetsförsäkringsfonden i 8 punkten ändras till en hänvisning till Sysselsättningsfonden och bestämmelsen i 21 punkten i paragrafen, där Utbildningsfondens uppgifter i anslutning till verkställighet av vuxenutbildningsstödet anges, upphävs i och med att Utbildningsfondens uppgifter övergår till Sysselsättningsfonden. Dessutom fogas till de uppgifter som enligt 8 punkten kan förmedlas och lämnas ut till Sysselsättningsfonden på motsvarande sätt ett omnämmande av 10 § 1 mom. 7 punkten i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner där det föreskrivs att Sysselsättningsfonden har till uppgift att bevilja vuxenutbildningsstöd och yrkesexamensstipendier enligt lagen om vuxenutbildningsförmåner.

Till 4 punkten i momentet fogas ett omnämmande av att Inkomstregisterenheten får förmedla och lämna ut uppgifter till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt för avgörande av ett ersättningsärende som avses i lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen. De uppgifter som behövs för detta är sådana som förmånsbetalarna enligt det föreslagna 6 § 5—7 mom. ska meddela till inkomstregistret, och utlämnandet av uppgifterna i det syfte som avses i denna punkt har därför inte föreskrivits i punkten enligt den gällande 4 punkten.

Till 16 punkten i momentet fogas bestämmelser om att uppgifter ska lämnas ut till Statskontoret också för avgörande av ett ersättningsärende enligt räddningslagen (379/2011), lagen om olycksfallsersättning i vissa fall åt den som lämnat bistånd vid fullgörandet av tjänsteåliggande (625/1967), sjöräddningslagen (1145/2001), lagen om offentlig arbeidskrafts- och företagsservice (916/2012), lagen om främjande av integration (1386/2010), beredskapslagen (1552/2011), polislagen (872/2011), lagen om nämndemän vid tingsrätterna (675/2016) och lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011). På handläggningen av ersättningsärenden enligt dessa lagar tillämpas enligt de hänvisningsbestämmelser som ingår i dem bestämmelserna i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Det är därför motiverat att uppgifterna i inkomstregistret på samma sätt som i fråga om handläggningen av ersättningsärenden med stöd av den lagen kan utnyttjas också vid handläggningen av ersättningsärenden med stöd av de andra lagarna som nämns i bestämmelsen.

På grund av att bestämmelsen i 21 punkten upphävs, ändras 1 mom. i lagtekniskt hänseende så att bestämmelserna i den gällande 21—25 punkten blir 21—24 punkt och i 25 punkten införs en bestämmelse om att uppgifter i inkomstregistret ska lämnas ut till landskapet Åland och dess myndigheter och kommuner för att dessa ska kunna sköta de uppgifter de har enligt landskapslagarna. De frågor som omfattas av landskapets lagstiftningsbehörighet regleras i självstyrelselagen för Åland (1144/1991). Enligt 18 § i självstyrelselagen för Åland har landskapet lagstiftningsbehörighet bl.a. i fråga om lagtingets organisation och uppgifter, landskapsregeringen och under denna lydande myndigheter och inrättningar, landskapets tjänstemän, arbetspensionsskydd för landskapets anställda och för förtroendevalda inom landskapsförvaltningen samt för rektorer, lärare och timlärare vid grundskolor i landskapet, kommunernas förvaltning och deras tjänsteinnehavare, hälso- och sjukvård med vissa undantag, socialvård, undervisning, främjande av sysselsättningen och statistik om förhållandena i landskapet.

Den föreslagna bestämmelsen är en allmän bestämmelse med stöd av vilken sådana uppgifter som i fortsättningen kommer att införas i inkomstregistret ska lämnas ut till de behöriga myndigheter som enligt landskapslagarna har rätt att få dem för att sköta sina uppgifter enligt lagarna i fråga. Av den uttömmande förteckning över fördelningen av lagstiftningsbehörigheten mellan Åland och riket som ingår i självstyrelselagen följer att det inte finns någon orsak att ta in några särskilda bestämmelser om utlämnande av uppgifter till åländska myndigheter och kommuner i de övriga punkterna i 13 § genom hänvisningar till enskilda landskapslagar och deras materiella innehåll. Landskapslagarna publiceras separat i Ålands författningssamling.

Enligt det inledande stycket är en förutsättning för att uppgifterna i inkomstregistret ska lämnas ut också i dessa fall att uppgifts användarna, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, med stöd av någon annan lag har rätt att få uppgifterna av prestationsbetalaren eller av andra uppgifts användare. Innan uppgifterna kan lämnas ut ska Inkomstregisterenheten, precis som när det gäller användare som omfattas av rikslagstiftningen, försäkra sig om att det finns rättsliga förutsättningar för att lämna ut uppgifterna också med stöd av landskapslagarna, vilket i praktiken förutsätter att också landskapets myndigheter och kommuner ska kunna påvisa de rättsliga grunderna för utlämnandet av uppgifterna och att de behöver dem i sin verksamhet.

Nedan beskrivs utifrån nuläget och aktuella uppgifter vilket uppgiftsbehov vissa av landskapsmyndigheterna har. Förteckningen är inte uttömmande.

Landskapsmyndigheterna behöver uppgifter ur inkomstregistret i första hand för att kunna sköta sina uppgifter enligt de landskapslagar som innehåller bestämmelser som tillkommit med stöd av lagstiftningsbehörigheten för att göra rikslagstiftningen tillämplig också på Åland. Sådana lagar är landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar om pension för den offentliga sektorn (ÅFS 2016:76), landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar om pension för arbetstagare (ÅFS 2007:29), landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av lagen om underhållsstöd (ÅFS 2009:7), landskapslagen om tillämpning av lagen om moderskapsunderstöd (ÅFS 1994:10), landskapslagen om tillämpning av lagen om allmänt bostadsbidrag (ÅFS 2015:4), landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av barnbidragslagen (ÅFS 1994:48), landskapslag om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomstskydd för arbetslösa (ÅFS 2003:71) och landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård (ÅFS 1995:101). Lagarna innehåller också bestämmelser om de fall då rikets lagar inte som sådana är tillämpliga på Åland och om vilka myndigheter som är behöriga att handlägga ärendet i landskapet. Beroende på vilken av landskapslagarna som gäller är den behöriga myndigheten landskapet Åland, Ålands landskapsregering, kommuner som hör till landskapet Åland eller Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet. I sådana fall grundar sig landskapsmyndighetens rätt att få uppgifter i sista hand på den rätt till information som föreskrivs i rikslagarna, dock så att det föreskrivs särskilt i en landskapslag vilken myndighet som är behörig i landskapet.

Till en del grundar sig landskapsmyndigheternas uppgiftsbehov och behörighet direkt på bestämmelser i en landskapslag. Landskapet har använt sin lagstiftningsbehörighet för att utfärda bestämmelser om saken genom en separat landskapslag som inte innehåller några hänvisningar till lagstiftningen i riket. I landskapslagen anges i så fall också vilken myndighet som är den behöriga och dess rätt till information för att kunna sköta de angivna uppgifterna.

Landskapsregeringen behöver uppgifter ur inkomstregistret för att kunna ordna pensionsskyddet för ledamöterna av landskapsregeringen och lagtinget och deras familjemedlemmar i enlighet med landskapslagen om pensionsskydd för ledamöter av lagtinget och landskapsregeringen (ÅFS 2010:7).

Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet behöver uppgifter ur registret för att kunna verkställa de uppgifter som föreskrivs i landskapslagen om arbetsmarknadspolitisk verksamhet (ÅFS 2006:8) och i landskapslagen om studiestöd (ÅFS 2006:71). I den förstnämnda landskapslagen föreskrivs utöver om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten också om ersättningar och ekonomiska understöd som betalas till personer som deltar i verksamheten. I den sistnämnda föreskrivs om de ekonomiska stöd som i landskapet betalas ut på grund av studier.

Ålands statistik- och utredningsbyrå behöver få uppgifter för utarbetande av statistik på det sätt som avses i statistiklagen för landskapet Åland (ÅFS 1994:42).

Paragrafens gällande 2 mom. blir 4 mom.

22 §. Förseningsavgift. Bestämmelsen om tillämpningsområdet för förseningsavgift i 1 mom. ändras så att förseningsavgift kan påföras för prestationer endast om sådana uppgifter lämnas för sent som avses i bestämmelserna i gällande 6 § 2—4 mom. och i det förslagna 6 § 5 mom. och som ska lämnas till Skatteförvaltningen med stöd av en redan gällande skyldighet att meddela eller lämna ut uppgifter.

Tillämpningsområdet för förseningsavgiften utvidgas därmed inte till att gälla uppgifter om andra pensioner, förmåner och med dem jämförbara prestationer. Inte heller i nuläget innefattar rätten till uppgifter någon regelmässig påföljdsavgift om den inte uppfylls.

Förseningsavgift som påförs av Skatteförvaltningen gäller i fråga om sådana uppgifter som ska redovisas av förmånsbetalaren endast de uppgifter som avses i 6 § 5 mom. och som ska meddelas till inkomstregistret för verkställande av beskattningen. Momentet ska dessutom kompletteras så att förseningsavgift i fråga om sådana uppgifter som avses i 8 § påförs endast när det är fråga om identifierings- och kontaktuppgifter som anknyter till uppgifter som ska meddelas enligt 6 § 2—5 mom.

24 §. Inverkan av användningen av inkomstdatasystemet på prestationsbetalares och inkomsttagares skyldigheter. Bestämmelserna i 1 mom. ändras så att prestationsbetalares rätt att låta bli att lämna ut uppgifter som införts i inkomstregistret enligt 6 och 7 § på annat sätt än vad som avses i denna lag ska begränsas till att gälla endast uppgifter som lämnas av lönebetalare. Avsikten med bestämmelsen är att säkerställa att arbetsgivare och med dem jämförbara prestationsbetalare inte längre är förpliktade att lämna ut de uppgifter som meddelats till inkomstregistret till uppgifts användarna på något annat sätt utöver detta. Bestämmelsen undanröjer den dubbla skyldighet lönebetalarna haft att lämna identifierings- och kontaktuppgifter och samtidigt säkerställs det att uppgifts användarna använder de uppgifter arbetsgivarna meddelat till inkomstregistret på ett så heltäckande sätt som möjligt och frångår tidigare invanda rutiner i fråga om informationsinsamling i den mån som uppgifterna finns att tillgå i inkomstregistret.

Det är trots det inte möjligt att i detta skede ersätta kanalerna för informationsutbyte och skyldigheten att lämna ut uppgifter till andra förmånsbetalare så att förmedlingen av uppgifter skulle ske enbart via inkomstregistret på ett sådant sätt som entydigt är jämförbart med lönebetalarens skyldighet att lämna uppgifter till inkomstregistret och uppfyllandet av den. Med hjälp av de uppgifter som förmånsbetalaren meddelar till inkomstregistret är det möjligt att ersätta de identifierings- och kontaktuppgifter som gäller beskattningen på det sätt som redovisas i samband med 6 §. I vilken utsträckning förmånsbetalarnas uppgiftsskyldighet uppfylls och deras rätt till uppgifter tillgodoses i fråga om andra än beskattningsändamål enbart med hjälp av de uppgifter som ska lämnas till inkomstregistret för verkställande av beskattningen med stöd av anmälnings- och uppgiftsskyldigheten måste bedömas särskilt efter det att förmånsuppgifterna i inkomstregistret blivit tillgängliga.

Förmånsbetalarnas skyldigheter att lämna ut uppgifter till varandra och på vilket sätt och via vilka kanaler informationsutbytet sker är i detta nu av varierande slag, och det är inte möjligt att med det datainnehåll förmånsuppgifterna i inkomstregistret nu har i rimlig utsträckning täcka de behov av uppgifter som förekommer i alla situationer, såsom t.ex. uppgifter om beslut om beviljade pensioner eller andra förmåner. Också de olika informationssystem förmånsbetalarna använder för informationsutbytet befinner sig i mycket olikartade faser av sin livscykel. Det bör därför bedömas särskilt senare när och i vilken utsträckning de skyldigheter förmånsbetalarna har att lämna uppgifter kunde utvecklas och ersättas med hjälp av enbart de uppgifter som finns att tillgå i inkomstregistret.

Av dessa orsaker måste informationsutbytet om förmåner mellan olika myndigheter och andra instanser fortfarande skötas på samma sätt som nu, dvs. mellan förmånsbetalarna och uppgiftsanvändarna. Trots detta kommer en betydande del av de uppgifter som förmånsbetalare behöver få av varandra enligt grundscenariot att vara tillgängliga i inkomstregistret redan vid ingången av 2020.

I paragrafen görs dessutom en språklig ändring.

24 a §. *Undantag från rätten att begränsa behandlingen av personuppgifter.* Det föreslås att det i paragrafen ska ingå en bestämmelse om undantag från den rätt att begränsa behandlingen av personuppgifter som den registrerade har enligt artikel 18 i dataskyddsförordningen. Undantaget kan göras inom ramarna för det handlingsutrymme som artikel 23 i dataskyddsförordningen ger medlemsstaterna. Undantaget grundar sig på artikel 23.1 a enligt vilken det ska vara möjligt att i unionsrätten eller i en medlemsstats nationella rätt som den personuppgiftsansvarige eller personuppgiftsbiträdet omfattas av införa en lagstiftningsåtgärd som begränsar tillämpningsområdet för de skyldigheter och rättigheter som föreskrivs i artiklarna 12—22 och 34, samt i artikel 5 i den mån dess bestämmelser motsvarar de rättigheter och skyldigheter som fastställs i artiklarna 12—22, om en sådan begränsning sker med respekt för andemeningen i de grundläggande rättigheterna och friheterna och utgör en nödvändig och proportionell åtgärd i ett demokratiskt samhälle. Enligt artikel 23.1 e ska åtgärden ske i syfte att säkerställa andra av unionens eller en medlemsstats viktiga mål av generellt allmänt intresse, särskilt ett av unionens eller en medlemsstats viktiga ekonomiska eller finansiella intressen, bland dem skattefrågor och social trygghet.

Enligt artikel 18.1 a har den registrerade rätt att bestrida personuppgifternas korrekthet, under en tid som ger den personuppgiftsansvarige tillfälle att kontrollera om personuppgifterna är korrekta. Enligt 4 § 3 mom. i lagen om inkomstdatasystemet ansvarar prestationsbetalarna för att de uppgifter de lämnar till inkomstregistret är riktiga och för att rätta uppgifterna utan obehövt dröjsmål. Enligt 4 § 4 mom. är det så, att om en inkomsttagare begär att en felaktig uppgift som prestationsbetalaren har lämnats till inkomstregistret ska rättas, ska begäran om rättelse riktas till prestationsbetalaren. Att uppgifterna stämmer kan endast säkerställas av prestationsbetalaren, som också är den enda som kan korrigera dem, och prestationsbetalaren är också den som detta avseende ansvarar för att de uppgifter som finns i de egna betalningssystemen är riktiga.

Med stöd av artikel 18.1 b kan behandlingen också begränsas om den är olaglig och den registrerade motsätter sig att personuppgifterna raderas, och i stället begär en begränsning av deras användning. Behandlingens lagstridighet kan i fråga om uppgifterna i inkomstregistret bara bedömas av prestationsbetalaren och av uppgiftsanvändaren. Inkomstregisterenheten fungerar endast som teknisk förmedlare av uppgifterna, och den kan inom ramen för sin behörighet bara behandla tekniska fel i uppgifterna.

Vidare kan den registrerade enligt artikel 18.1 c också begära att behandlingen begränsas i situationer där den personuppgiftsansvarige inte längre behöver personuppgifterna för ändamålen med behandlingen, men den registrerade behöver dem för att kunna fastställa, göra gällande eller försvara rättsliga anspråk. Uppgifter som införts i inkomstregistret kan avföras ur registret i enlighet med 18 § i lagen om inkomstdatasystemet. Uppgifterna avförs i regel ur registret tio år från ingången av året efter det år då uppgifterna fördes in. Det är viktigt med tanke på Inkomstregisterenhetens verksamhet att den kan förmedla och lämna ut uppgifter så länge som användarna har rätt att få och behöver uppgifterna och att uppgifterna förstörs i enlighet med registrets användningsändamål efter att den lagfästa tiden gått ut. Den registrerade kan begära att få vederbörliga inkomst- och förmånsuppgifter av uppgiftsansvändarna inom ramen för de bevaringstider som gäller registerföringen.

Därutöver kan den registrerade enligt artikel 18.1 d kräva att behandlingen begränsas om den registrerade har invänt mot behandling i enlighet med artikel 21.1 i väntan på kontroll av huruvida den personuppgiftsansvariges berättigade skäl väger tyngre än den registrerades berättigade skäl. Eftersom behandlingen av personuppgifterna i inkomstdatasystemet grundar sig på artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen, dvs. iakttagande av den personuppgiftsansvariges lagstadgade skyldighet, är utgångspunkten att artikel 21 inte blir tillämplig. Det som kan tolkas är emellertid huruvida den registrerades krav kan anses grunda sig på artikel 6.1 e, dvs. att behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning.

Det har ännu inte uppstått någon praxis för tillämpningen av rätten att begränsa behandlingen av uppgifter enligt dataskyddsförordningen. Det är i praktiken möjligt att Inkomstregisterenheten kommer att motta krav från de registrerade på att begränsa behandlingen av personuppgifter på alla de grunder som anges i 18.1 a—d.

I artikel 18.2 i dataskyddsförordningen föreskrivs om de grunder på vilka personuppgifter får behandlas, men inte bevaras, trots att behandlingen har begränsats med stöd av artikel 18.1. Om behandlingen har begränsats får personuppgifter enligt den punkten behandlas endast med den registrerades samtycke eller för att fastställa, göra gällande eller försvara rättsliga anspråk eller för att skydda någon annan fysisk eller juridisk persons rättigheter eller för skäl som rör ett viktigt allmänintresse för unionen eller för en medlemsstat. Av de grunder som nämns i artikel 18.2 är det närmast det sistnämnda skälet som kan användas som grund för behandlingen av uppgifter om den registrerade använder sig av sin rätt att begränsa behandlingen. Behandlingen är emellertid inte enligt artikel 18 tillåten för att fullgöra en rättslig förpliktelse, vilket är grunden för inkomstregistrets verksamhetsändamål och behandlingen av personuppgifter i registret i samtliga skeden av behandlingen av personuppgifter. Därför är det föreslagna undantaget från den registrerades rätt att begränsa behandlingen av personuppgifter nödvändigt och proportionerligt med tanke på inkomstregistrets användningsändamål och systemets funktionsduglighet.

Förslaget kan anses vara en behövlig och proportionell åtgärd med beaktande av att inkomst- och förmånstagare ska kunna använda sina rättigheter som registrerade i enlighet med dataskyddsförordningen och att såväl prestationsbetalarna som uppgiftsansvändarna ska kunna använda uppgifterna vid registerföringen och behandlingen av personuppgifter. Inkomstregisterenheten fattar inga förvaltningsbeslut, utan den endast mottar, registrerar och förmedlar uppgifter som behövs för annan myndighetsverksamhet och för skötseln av lagstadgade uppgifter. Att ett undantag görs från den rätt att begränsa behandlingen av uppgifter som avses i artikel 18 med avseende på ett system som förmedlar uppgifter är motiverat också med tanke på den registrerade, eftersom Inkomstregisterenheten inte förfogar över och inte har befogenhet att förfoga över alla de uppgifter som tillämpningen av artikel 18 i enskilda fall eventuellt skulle kräva.

Från den registrerades synpunkt bör det med avseende på begränsningsrätten särskilt beaktas att de uppgifter som anmälts till inkomstregistret inte enbart gäller inkomsttagaren och de beslut som gäller honom eller henne, utan uppgifterna används samtidigt för att fastställa skyldigheter och avgifter som gäller flera prestationsbetalare. Arbetsgivare och andra prestationsbetalare har en på nationell lagstiftning grundad skyldighet att lämna ut uppgifter om inkomster, pensioner och förmåner till olika uppgiftsanvändare. Prestationsbetalarna använder med andra ord inkomstregistret för att uppfylla sina lagfästa anmälnings- och uppgiftsskyldigheter och informationsanvändarna får i sin tur de uppgifter ur inkomstregistret som prestationsbetalarna med stöd av lag är skyldiga att anmäla eller lämna ut. Numera uppfylls dessa skyldigheter att lämna uppgifter nästan undantagslöst direkt mellan prestationsbetalarna och uppgiftsanvändarna i fråga, men i fortsättningen ska förmedlingen alltid ske via inkomstregistret.

Utifrån de uppgifter som anmälts till inkomstregistret sammanställer Skatteförvaltningen t.ex. de sammanlagda beloppen av förskotts innehållningar och källskatt på de löner eller förmåner prestationsbetalaren betalat ut, som i sin tur utgör grund för det belopp som en arbetsgivare eller förmånsbetalare i egenskap av prestationsbetalare är skyldig att betala. Utifrån uppgifterna i inkomstregistret räknas också kommande arbetspensionsavgifter, arbetsgivares arbetslöshetsförsäkringspremier och premier för olycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkringar ut för prestationsbetalare som är arbetsgivare och även fakturorna för dem baserar sig på uppgifterna i registret.

För uppgiftsanvändarna är det viktigt att inkomsttagarna inte genom att kräva begränsning av behandlingen av uppgifter kan förhindra det lagstadgade utlämnandet av uppgifter ur inkomstregistret. En begränsning av behandlingen av uppgifter kan bromsa uppgiftsanvändarnas beslutsprocesser och på grund av felaktiga beslut leda till onödiga besvärprocesser. Inkomsttagaren är i alla händelser skyldig att t.ex. enligt 7 § i lagen om beskattningsförfarande (1558/1995) meddela sina skattepliktiga inkomster till Skatteförvaltningen.

Det är från ekonomisk synpunkt viktigt för prestationsbetalarna att de kan lita på att de uppgifter de lämnar till inkomstregistret överförs till uppgiftsanvändarna i alla situationer, eftersom dessa utgör grunden för många av de lagstadgade avgifter som prestationsbetalarna ska betala och tidtabellen är snäv. En begränsning av behandlingen av uppgifter på inkomsttagarens begäran kan leda till att beskattningen förrättas enligt uppskattning och därpå följande sanktioner i situationer där prestationsbetalaren har uppfyllt alla sina anmälnings- och uppgiftsskyldigheter med avseende på inkomstregistret på behörigt sätt, men uppgifterna inte har gått fram till dem som använder uppgifterna i registret på grund av att inkomsttagaren har begärt att behandlingen av uppgifterna ska begränsas.

En begränsning av behandlingen av inkomstuppgifterna i inkomstregistret utifrån den registrerades anmälan ger därmed upphov till flera allvarliga konsekvenser såväl praktiskt som principiellt med tanke på inkomstdatasystemets syfte. Det bör också noteras att en funktion som begränsar behandlingen av personuppgifter skulle kräva datatekniska ändringar i det inkomstdatasystem som nu är under uppbyggnad och ska tas i bruk från ingången av 2019. Det är inte möjligt att göra dessa ändringar inom ramen för den nuvarande tidtabellen för ibruktagandet, utan ändringarna skulle i så fall ske senare.

Uppgifter om löneinkomster och från och med 2020 också om pensionsinkomster och andra förmånsinkomster ska anmälas till inkomstregistret. Detta innebär inkomstuppgifterna för över fyra miljoner människor, och enligt bedömning införs från och med 2020 årligen cirka 140 miljoner enskilda inkomstspecifikationer i inkomstregistret.

Om inkomsttagaren har möjlighet att begränsa behandlingen av uppgifter när de har införts i inkomstregistret, äventyras en övergång till uppgiftsanmälan via inkomstregistret, eftersom

det skulle leda till att uppgifterna inte alltid står att finna i registret i en sådan form som prestationsbetalaren har anmält dem i. Från prestationsbetalarens och uppgifts användarens synpunkt är det viktigt att uppgifterna i inkomstregistret finns att tillgå i den form som prestationsbetalaren har meddelat dem.

På dessa grunder kan man anse att det rör sig om ett med tanke på medlemsstatens offentliga intressen viktigt syfte som gör det möjligt att med stöd av artikel 23.1 e i dataskyddsförordningen göra undantag från tillämpningen av artikel 18. I artikel 23.2 i förordningen förutsätts det att lagstiftningsåtgärder som innehåller begränsningar i förekommande fall innehåller bestämmelser åtminstone avseende ändamålen med behandlingen eller kategorierna av behandling, kategorierna av personuppgifter, omfattningen av de införda begränsningarna, skyddsåtgärder för att förhindra missbruk eller olaglig tillgång eller överföring, specificeringen av den personuppgiftsansvarige eller kategorierna av personuppgiftsansvariga, lagringstiden samt tillämpliga skyddsåtgärder med beaktande av behandlingens art, omfattning och ändamål eller kategorierna av behandling, riskerna för de registrerades rättigheter och friheter och de registrerades rätt att bli informerade om begränsningen, såvida detta inte kan inverka menligt på begränsningen.

Tillämpningsområdet för det föreslagna undantaget är noggrant avgränsat till att gälla inkomstdatasystemet och utsträcker sig inte till de prestationsbetalare och uppgifts användare som fungerar som personuppgiftsansvariga. Begränsningen framgår direkt av lagen om inkomstdatasystemet, och det finns därmed inte något behov av särskilda bestämmelser. Alla andra särskilda bestämmelser, såsom de som gäller den personuppgiftsansvarige, datainnehållet och bevaringstider, ingår också i lagen om inkomstdatasystemet. På skyddsåtgärderna tillämpas dataskyddsförordningen och allmänna bestämmelser om dataskydd i den nationella lagstiftningen. På de grunder som anges ovan behöver sådana särskilda bestämmelser som avses i artikel 23.2 i dataskyddsförordningen inte införas i det aktuella lagförslaget.

1.2 Lagen om skatt på arv och gåva

28 a §. Bestämmelsen om utomståendes skyldighet att lämna uppgifter ska enligt förslaget ändras så att i 7 a och 18 a § i lagen avsedda förmåner som försäkringsbolag och andra förmånsbetalare betalar ut och som ska anmälas till Skatteförvaltningen också ska införas i inkomstregistret. På lämnandet av uppgifter ska lagen om inkomstdatasystemet tillämpas, och bemyndigandet att utfärda närmare föreskrifter stryks därför som överflödigt. Uppgifterna anses ha lämnats till Skatteförvaltningen när de har lämnats till Inkomstregisterheten. Den uppgiftsskyldige ska inte längre anmäla dessa uppgifter till Skatteförvaltningen genom nuvarande anmälningsförfarande.

1.3 Inkomstskattelagen

112 a §. Rättelse av vissa återkrävda förmåner. Bestämmelsen i 1 mom., där det föreskrivs om rättelse av förmånsinkomster som återkrävts i situationer där den skattskyldige betalar förmånen tillbaka så sent att prestationen inte kan beaktas i förmånsbetalarens årsanmälan, ska ändras i och med att förfarandet för anmälan av förmånsinkomster ändras. Enligt momentet ska det återbetalda beloppet dras av i form av en skatterättelse för återbetalningsåret.

Först och främst stryks hänvisningen till förmånsbetalarens årsanmälan, eftersom en sådan inte längre ska lämnas.

Att anmälningsrytmen snabbas upp gör att också verkställandet av förmåns mottagarens beskattning sker tidigare. För att befrämja detta ytterligare ändras momentet dessutom så att Skatteförvaltningen genom sitt beslut fastställer före vilken kalenderdag året efter det år då

den ursprungliga prestationen betalades en skattskyldig förmånstagare kan återbetala förmånen på ett sådant sätt att den kan beaktas i beskattningen för det år då den ursprungliga prestationen betalades. Tidsfristen grundar sig på Skatteförvaltningens bedömning av vilken som är den första tidpunkt då beskattningen av fysiska personer ska slutföras på det sätt som avses i 49 § i lagen om beskattningsförfarande. Beslutet ska meddelas före ingången av det ursprungliga betalningsåret för prestationen, och det ska vara i kraft tills datumet ändras genom ett nytt beslut under efterföljande år.

Förslaget klarlägger och förenhetligar praxis för behandling av förmånsbetalarnas återkrävda förmåner. Förslaget ska också tillämpas på de situationer som avses i 2 mom. i paragrafen i enlighet med dess nuvarande lydelse.

2 Ikraftträdande och tillämpning

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2019.

Införandet i inkomstregistret av de uppgifter som förmånsbetalarna meddelar ska enligt planerna inledas från och med 2020 enligt samma principer som de som gäller införande av uppgifter som lönebetalare meddelar och som införs i registret från och med ingången av 2019. Enligt 2 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i den föreslagna lagen om ändring av lagen om inkomstdatasystemet ska lagen i fråga om de uppgifter som avses i 6 § 5—7 mom. tillämpas på de prestationer vars betalningsdag är den 1 januari 2020 eller därefter.

Enligt momentet ska lämnande av uppgifter till inkomstregistret om grundlösa förmåner som avses i 6 § 5 mom. 7 punkten och 6 § 6 mom. 3 punkten om sådana prestationer enligt 6 § 7 mom. som förmånsbetalaren fått av en annan förmånsbetalare dock vara frivilligt, om prestationen har betalats före den 1 januari 2021. Meddelandet av dessa uppgifter till inkomstregistret föranleder omfattande ändringar av informationssystemen för en betydande del av förmånsbetalarna, och dessa ändringar kan i praktiken inte vara helt och hållet genomförda före ingången av 2020. Därför är skyldigheten att meddela uppgifterna förenade med en övergångstid på ett år som går ut i slutet av 2020. Under övergångstiden får de uppgifter som avses i bestämmelsen meddelas till inkomstregistret, om förmånsbetalarens egna informationssystem möjliggör detta, men meddelandet av uppgifterna blir obligatoriskt först i fråga om de prestationer vars betalningsdag är den 1 januari 2021 eller därefter. Övriga uppgifter som avses i 6 § 5 mom. 7 punkten, 6 § 6 mom. 3 punkten och 6 § 7 mom. ska alltid meddelas i fråga om alla betalda prestationer och återbetalningar av dem som skett före den 1 januari 2020 och därefter.

När det gäller uppgifter om sådana prestationer eller belopp som avses i 6 § 5—7 mom. och som har betalats eller betalats tillbaka före den 1 januari 2020 tillämpas de bestämmelser som gällde vid lagens ikraftträdande i enlighet med 3 mom. i ikraftträdandebestämmelsen.

Enligt den bestämmelse om lagens ikraftträdande som ingår i 25 § 3 mom. i den gällande lagen ska uppgifterna i inkomstregistret lämnas ut och förmedlas till utskökningsmyndigheten först från och med den 1 januari 2021. Eftersom den gällande lagen inte gäller uppgifter som förmånsbetalare har meddelat, är det också i fråga om dessa uppgifter nödvändigt att föreskriva om utskökningsmyndighetens rätt att få uppgifter på annat sätt än med hjälp av inkomstregistret fram till utgången av 2020. När det gäller uppgifter som ska lämnas till utskökningsmyndigheten med stöd av det föreslagna 4 mom. i ikraftträdandebestämmelsen om sådana före den 1 januari 2020 eller därefter men före den 1 januari 2021 betalda eller återbetalda prestationer som avses i 6 § 5—7 mom. tillämpas under 2020 de bestämmelser som gällde vid lagens ikraftträdande.

Enligt lagen om ändring av lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner ändras namnet på arbetslöshetsförsäkringsfonden till Sysselsättningsfonden från och med den 1 januari 2019 och Utbildningsfondens verksamhet upphör enligt lagen om upphävande av lagen om Utbildningsfonden vid samma tidpunkt, varvid dess uppgifter övergår till Sysselsättningsfonden enligt lagen om ändring av lagen om vuxenutbildningsstöd. Enligt lagen om ändring av lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner avses med en hänvisning till arbetslöshetsförsäkringsfonden eller Utbildningsfonden i någon annan lag eller förordning eller i statsrådets beslut eller ett ministeriums beslut efter den lagens ikraftträdande en hänvisning till Sysselsättningsfonden. Därmed ska den gällande 13 § 8 punkten tillämpas på Sysselsättningsfonden från och med den 1 januari 2019. Utlämnandet av löneuppgifter till Sysselsättningsfonden med tanke på dess gamla uppgifter kan därmed inledas vid samma tidpunkt oberoende av att de nu föreslagna ändringarna träder i kraft först efter ingången av 2019.

Enligt 25 § 3 mom. i den gällande lagen kan uppgifter inte börja förmedlas till Utbildningsfonden förrän den 1 januari 2020. Det är inte motiverat att ändra denna tidtabell när det gäller information som behövs för skötseln av uppgifter som övergår från Utbildningsfonden till Sysselsättningsfonden, och frågan regleras enligt förslaget därför separat i ikraftträdandebestämmelsen. Med stöd av 5 mom. i ikraftträdandebestämmelsen ska 13 § 8 punkten tillämpas så att uppgifter som behövs för verkställigheten av uppdrag som föreskrivs i 10 § 1 mom. 7 punkten i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner lämnas till Sysselsättningsfonden från och med den 1 januari 2020.

Enligt bestämmelserna i 25 § 3 mom. i den gällande lagen lämnas uppgifter ur inkomstregistret ut till de uppgiftsanvändare som avses i 13 § 1 mom. 9—16 och 18—24 punkten från och med den 1 januari 2020. Till denna kategori hör bl.a. försäkringsbolag som bedriver olycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkringsverksamhet, försäkringsbolag som avses i trafikförsäkringslagen, arbetslöshetskassorna, Statskontoret, kommunerna, Statistikcentralen och arbets- och näringsbyråerna. Det är inte motiverat att utvidga kategorin uppgiftsanvändare som börjar omfattas av utlämnandet av uppgifter ur inkomstregistret den 1 januari 2019 mer än vad som gäller enligt nuvarande bestämmelser i 25 §. Dessutom motsvaras de uppdrag som aktörerna i landskapet Åland behöver uppgifter ur inkomstregistret för i stor utsträckning av de uppdrag för vilka uppgifter börjar lämnas ut först från och med den 1 januari 2020. Det är därför motiverat att utlämnandet av uppgifter ur inkomstregistret till de aktörer som avses i den föreslagna 13 § 1 mom. 25 punkten inleds enligt 6 mom. i ikraftträdandebestämmelsen, alltså från och med den 1 januari 2020.

Enligt 6 mom. i den gällande 25 § ska förseningsavgift påföras med anledning av försenade anmälningar av prestationer som har betalats, förmåner som har getts eller belopp som har betalats tillbaka före den 1 januari 2020 endast om försummelsen tyder på uppenbar likgiltighet för skyldigheten att lämna uppgifter till inkomstregistret. Bestämmelsen har ansetts nödvändig av den orsaken att ibruktagandet av inkomstregistret kommer att ändra lönebetalarnas anmälningsförfaranden i betydande utsträckning, och det kan därför förekomma olika oavsiktliga innehållsliga fel och brister i de meddelade uppgifterna och missförstånd i fråga om tidsfristerna. Det är därför inte motiverat att påföra förseningsavgifter för oavsiktliga fel och förseningar under den första tiden efter ibruktagandet.

Det finns också vägande skäl för en motsvarande övergångstid i fråga om påförandet av förseningsavgift i fråga om den utvidgade skyldigheten att lämna uppgifter om förmånsinkomster. Det föreslås därför att förseningsavgift ska påföras med anledning av sådana uppgifter om före den 1 januari 2021 betalda prestationer eller återbetalda belopp enligt 6 § 5 mom. som enligt förslaget ska omfattas av det utvidgade tillämpningsområdet för förseningsavgifter enligt 22 § 1 mom. endast om försummelsen tyder på uppenbar likgiltighet för skyldigheten att lämna uppgifter till inkomstregistret.

Lagen om ändring av 28 a § i lagen om skatt på arv och gåva ska tillämpas på de uppgifter som gäller prestationer vars betalningsdag är den 1 januari 2020 eller därefter.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

3.1 Allmänt

Enligt den ändring av lagen om inkomstdatasystemet som föreslås ska datainnehållet i inkomstregistret utvidgas till att omfatta pensioner och andra förmånsinkomster. Den föreslagna lagen är av betydelse med tanke på det skydd av privatlivet och av personuppgifter som tryggs i 10 § 1 mom. i grundlagen (731/1999).

I avsnittet om förhållande till lagstiftningen och lagstiftningsordning i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om inkomstdatasystemet och till vissa lagar som har samband med den RP 134/2017 rd bedömdes lagförslaget med tanke på bestämmelserna i grundlagen om skyddet av privatlivet och av personuppgifter i 10 § 1 mom., offentlighetsprincipen i 12 § 2 mom., rättsskyddet i 21 § och normgivningsbemyndiganden i 80 §. Det ansågs i motiveringen till lagstiftningsordningen att lagförslagen kunde behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Regeringen ansåg det dock vara önskvärt att grundlagsutskottets utlåtande om propositionen skulle inhämtas. Grundlagsutskottet granskade regeringspropositionen i sitt utlåtande GrUU 49/2017 rd med avseende på bestämmelserna i 10 och 21 § samt bestämmelserna om skatter och avgifter i 81 § i grundlagen. Till grund för granskningen låg skyddet av privatlivet och personuppgifter samt kraven på rättssäkerhet och god förvaltning.

När det gäller skyddet av personuppgifter konstaterades det i utlåtandet att det enligt motiveringen till lagförslaget inte ska införas sådana uppgifter i inkomstregistret som hör till de särskilda kategorier av personuppgifter som avses i artikel 9 i dataskyddsförordningen och att de föreslagna bestämmelserna till detta delar är synnerligen exakta. Utskottet hade ingenting att anmärka när det gäller kravet på exakta och detaljerade bestämmelser men konstaterade å andra sidan också att de bestämmelserna om behandling av personuppgifter är tungrodda och komplicerade och ansåg att det vid den fortsatta behandlingen av lagförslaget är skäl att noga utreda behovet av sådana kompletterande särskilda bestämmelser som dataskyddsförordningen och den kompletterande nationella allmänna lagen möjliggör eller kräver.

Grundlagsutskottet fäste också uppmärksamhet vid bestämmelsen i 2 § 1 mom. i lagförslag 1, enligt vilken dataskyddsförordningen och nationella bestämmelser om skydd för personuppgifter tillämpas på behandlingen av personuppgifter i inkomstdatasystemet, om inte något annat föreskrivs i lagen om inkomstdatasystemet. Grundlagsutskottet ansåg att man inte i den här fasen av genomförandet av dataskyddsförordningen bör ta in en så omfattande materiell hänvisning om att förordningen utifrån den nationella lagstiftningen ska tillämpas utanför det tillämpningsområde som anges i förordningen. Den största delen av utlåtandet ägnades åt att behandla förseningsavgiften, vars maximibelopp enligt förslaget skulle uppgå till 15 000 euro. Utskottet krävde att vissa ändringar skulle göras i bestämmelserna om förseningsavgift, varav två utgjorde en förutsättning för att lagförslaget skulle kunna stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

Riksdagen godkände i sitt svar (RSv 167/2017 rd) det lagförslag som ingick i finansutskottets betänkande (FiUB 20/2017 rd) om regeringens proposition där de anmärkningar som framförts i grundlagsutskottets utlåtande hade beaktats och ändrats på förslaget sätt.

3.2 Skyddet av personuppgifter

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens privatliv tryggt. Enligt 1 mom. utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag. Enligt regeringens proposition om reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna hänvisar bestämmelsen till behovet av att genom lagstiftning trygga individens rättsskydd och skydd för privatlivet i behandlingen, registreringen och användningen av personuppgifter (RP 309/1993 rd, s. 57/I). Bestämmelsens laghänvisning i fråga om skyddet för personuppgifter förutsätter i enlighet med reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUB 25/1994 rd, s. 6/II) att lagstiftaren föreskriver om denna rättighet, men detaljerna i regleringen är beroende av lagstiftarens prövning.

En sådan bestämmelse om de grundläggande fri- och rättigheterna binder lagstiftarens prövningsrätt visavi innehållet i mindre grad än en sådan bestämmelse med ett regleringsförbehåll där den grundläggande fri- och rättigheten konstateras föreligga i enlighet med vad som bestäms i lag. Lagstiftarens spelrum begränsas dock av att skyddet för personuppgifter huvudsakligen utgör en del av skyddet för privatlivet, som det föreskrivs om i samma moment. Lagstiftaren ska trygga denna rättighet på ett sätt som kan anses godtagbart med tanke på systemet med de grundläggande fri- och rättigheterna.

Enligt grundlagsutskottets tidigare etablerade praxis är det med tanke på grundlagsbestämmelsen om skydd för personuppgifter viktigt att reglera åtminstone syftet med registreringen, de registrerade personuppgifternas innehåll, tillåtna användningsändamål, inklusive huruvida uppgifterna kan lämnas ut och utlämnande av uppgifter med hjälp av teknisk anslutning, förvaringstiderna samt den registrerades rättsskydd. Dessutom ska regleringen av dessa faktorer på lagnivå vara omfattande och detaljerad (se till exempel GrUU 25/1998 rd, GrUU 51/2002 rd, GrUU 6/2003 rd, GrUU 2/2008 rd, GrUU 3/2009 rd, GrUU 54/2010 rd, GrUU 71/2014 rd och GrUU 49/2016 rd).

I beredningen av inkomstdatasystemet beaktades grundlagsutskottets etablerade praxis på det sätt som nämns ovan. Dataskyddsförordningen har tillämpats sedan den 25 maj 2018. Det lagförslag som nu är under beredning är avsett att komplettera datainnehållet i de personuppgifter som behandlas i inkomstregistret, och bestämmelser om uppgifter om pensioner och förmånsinkomster och vissa identifierings- och kontaktuppgifter fogas därför till lagen. Bestämmelserna i lagen gäller också andra omständigheter i samband med behandlingen av personuppgifter, såsom anmälningsskyldighet och när och hur uppgifterna ska lämnas. Också bestämmelserna om utlämnande av uppgifter kompletteras. Vid beredningen av lagförslaget har grundlagsutskottets utlåtande (GrUU 49/2017 rd, s. 4) beaktats med avseende på dataskyddsförordningen och den nationella allmänna lag som är under beredning samt utskottets nya praxis i fråga om hur 10 § i grundlagen tolkas i förhållande till dataskyddsförordningen.

3.3 Nationellt handlingsutrymme

I grundlagsutskottets utlåtande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning som kompletterar dataskyddsförordningen (GrUU 14/2018 rd, s. 3) konstateras det bl.a. att dataskyddsförordningen föreskriver väsentligt mycket mer detaljerat om skyddet för personuppgifter än dataskyddsdirektivet (95/46/EG) och personuppgiftslagen, som stiftats för att genomföra direktivet. Enligt utskottet är det också av betydelse att artikel 7 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna tillförsäkrar var och en en rätt till skydd för personuppgifter (GrUU 31/2017 rd, s. 3). Utskottet har framhållit att respekten för privatlivet och skyddet för personuppgifter i de relevanta artiklarna i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna ska beaktas i tillämpningen av EU:s lagstiftning om behandling av personuppgifter och vid att EU-domstolens domar till denna del fastställer det centrala innehållet i respekten för privatlivet och skyddet för personuppgifter (se t.ex. GrUU 21/2017 rd; övervägandena endast på finska).

RP 244/2018 rd

Grundlagsutskottet har påpekat att lagstiftningen om behandling av personuppgifter är tungrodd och komplicerad (se t.ex. GrUU 2/2018 rd, s. 4—8 och 11, GrUU 49/2017 rd, s. 3—4, GrUU 31/2017 rd, s. 4 och GrUU 71/2014 rd, s. 3—4). Tillgodoseendet av skyddet för personuppgifter ska enligt utskottet i framtiden i första hand garanteras med stöd av den allmänna dataskyddsförordningen och den nationella allmänna lag som ska stiftas. I det sammanhanget bör man undvika nationell speciallagstiftning, som bör reserveras för situationer då den är dels tillåten enligt dataskyddsförordningen, dels nödvändig för att tillgodose skyddet för personuppgifter (GrUU 2/2018 rd, s. 5).

I sitt utlåtande GrUU 14/2018 rd (s. 3) konstaterar grundlagsutskottet vidare att det enligt EU-domstolens etablerade rättspraxis inte är tillåtet att lagstifta nationellt inom förordningens tillämpningsområde, om inte förordningen explicit förpliktar eller bemyndigar till nationell reglering eller andra beslut (mål 34/73, Variola, dom 10.10.1973, mål 50/76, Amsterdam Bulb, dom 2.2.1977, 33 punkten). I fråga om behovet av och innehållet i mer detaljerad lagstiftning måste också syftena med och lagstiftningsmetoden i dataskyddsförordningen vägas in.

Grundlagsutskottet anser att det med anledning av att dataskyddsförordningen börjar tillämpas är motiverat att revidera tidigare ståndpunkter i fråga om regleringsobjekt som är viktiga med hänsyn till skyddet av personuppgifter. Grundlagsutskottet är av den åsikten att dataskyddsförordningens detaljerade bestämmelser, som tolkas och tillämpas i enlighet med de rättigheter som garanteras i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna, överlag utgör en tillräcklig rättslig grund även med avseende på skyddet för privatlivet och personuppgifter enligt 10 § i grundlagen (GrUU 14/2018 rd, s. 4). Korrekt tolkade och tillämpade motsvarar bestämmelserna i dataskyddsförordningen enligt utskottets uppfattning också den nivå på skyddet för personuppgifter som bestäms utifrån Europakonventionen. Grundlagsutskottet konstaterar bl.a. att det i princip räcker med att bestämmelserna om skydd för och behandling av personuppgifter är harmoniserade med dataskyddsförordningen. Enligt utskottets uppfattning gör de detaljerade bestämmelserna i förordningen det också möjligt att i fråga om myndighetsverksamhet lagstifta betydligt mer generellt om skydd för och behandling av personuppgifter jämfört med vår nuvarande nationella regleringsmodell (GrUU 14/2018 rd, s. 4).

Det ingår inte i grundlagsutskottets konstitutionella uppdrag att bedöma regleringen av den nationella verkställigheten med avseende på den materiella EU-rätten (se t.ex. GrUU 31/2017 rd, s. 4). Grundlagsutskottet understryker emellertid fortfarande att det i den mån som EU-lagstiftningen kräver reglering på det nationella planet eller möjliggör sådan tas hänsyn till de krav som de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna ställer när det nationella handlingsutrymmet utnyttjas (se t.ex. GrUU 1/2018 rd och GrUU 25/2005 rd). Grundlagsutskottet framhåller att det i propositionen särskilt i fråga om bestämmelser som är av betydelse med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna finns anledning att tydligt klargöra ramarna för det nationella handlingsutrymmet (se t.ex. GrUU 29/2018 rd, s. 3, GrUU 26/2018 rd, s. 4, GrUU 14/2018 rd, s. 7, GrUU 1/2018 rd, s. 3, GrUU 26/2017 rd, s. 42, GrUU 2/2017 rd, s. 2 och GrUU 44/2016 rd, s. 4).

Enligt artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen är behandlingen av personuppgifter tillåten om den är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige. Till grund för behandlingen ska enligt artikel 6.3 ligga bestämmelser som fastställs i enlighet med antingen unionsrätten eller en medlemsstats nationella rätt som den personuppgiftsansvarige omfattas av. Personuppgifter kan därmed inte behandlas direkt med stöd av artikel 6.1 c. Lagstiftningen ska genomföras inom ramen för vad som anges i artikel 6.1 c och 6.2—6.4 i allmänna dataskyddsförordningen.

Behandlingen av personuppgifter i inkomstdatasystemet och inkomstregistret regleras i lagen om inkomstdatasystemet, som nu kompletteras genom det lagförslag som propositionen gäller.

De föreslagna bestämmelserna har tillkommit i överensstämmelse med artiklarna 6.2 och 6.3 i dataskyddsförordningen, med beaktande av de specifika bestämmelser som det enligt artikeln är möjligt att införa i den nationella lagstiftningen. Enligt artikel 6.3 i förordningen ska syftet med behandlingen fastställas i den rättsliga grunden. Den rättsliga grunden kan innehålla särskilda bestämmelser för att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i förordningen, däribland de allmänna villkor som ska gälla för den personuppgiftsansvariges behandling, vilken typ av uppgifter som ska behandlas, vilka registrerade som berörs, de enheter till vilka personuppgifterna får lämnas ut och för vilka ändamål, ändamålsbegränsningar, lagringstid samt typer av behandling och förfaranden för behandling, inbegripet åtgärder för att tillförsäkra en laglig och rättvis behandling. Medlemsstaternas nationella rätt ska uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas. Genom lagförslaget kompletteras definitionsbestämmelserna om de registrerade och bestämmelserna om datainnehållet, dvs. bestämmelser om pensioner och förmånsinkomster och vissa bestämmelser om identifierings- och kontaktuppgifter samt om behandlingsåtgärder och förfaranden, såsom när och hur uppgifterna ska lämnas och om utlämnande och förmedling av uppgifter.

Bestämmelserna uppfyller de krav på uppfyllande av ett mål av allmänt intresse och på proportionalitet som ingår i artikel 6.3 i dataskyddsförordningen. I bestämmelserna har också den nationella allmänna lag som är under behandling i riksdagen beaktats. Bestämmelserna är också avgränsade på det sätt som grundlagsutskottet förutsätter och är dels tillåtna enligt dataskyddsförordningen, dels nödvändiga för att tillgodose skyddet för personuppgifter (GrUU 2/2018, s. 5).

När det gäller förmånsinkomsterna har datainnehållet i inkomstregistret i viss mån uttryckts i mera allmänna ordalag än i fråga om det som gäller löneinkomster och andra inkomster, men på en nivå som är tillräckligt noggrann med avseende på skyddet för personuppgifter med beaktande av att det utvidgade datainnehållet inte omfattar sådana uppgifter som ingår i någon av de särskilda kategorier av personuppgifter som avses i artikel 9 i dataskyddsförordningen, om vilka grundlagsutskottet har ansett (se. t.ex. GrUU 14/2018 rd och GrUU 15/2018 rd) att de i konstitutionellt hänseende fortfarande bör analyseras utifrån utskottets tidigare praxis med fokus på bestämmelser på lagnivå.

3.4 Undantag från rätten att begränsa behandlingen av personuppgifter

Vilket nationellt handlingsutrymme som finns när det gäller tillämpningsområdet för de registrerades rättigheter anges i artikel 23 i dataskyddsförordningen. I medlemsstaternas lagstiftning kan man genom lagstiftningsåtgärder begränsa tillämpningsområdet för de skyldigheter och rättigheter som föreskrivs i artiklarna 12—22, 34 och 5, om man i begränsningen iakttar de grundläggande fri- och rättigheterna till centrala delar och begränsningen utgör en nödvändig och proportionell åtgärd i ett demokratiskt samhälle så att det rättsgoda som avses i artikel 23 kan garanteras. En av grunderna för begränsning är enligt artikel 23.1 e att en medlemsstats viktiga mål av generellt allmänt intresse kan säkerställas. Dessa mål gäller särskilt en medlemsstats viktiga ekonomiska eller finansiella intressen, däribland penning-, budget- eller skattefrågor samt social trygghet.

I propositionen föreslås det en bestämmelse genom vilken tillämpningsområdet i artikel 18 i dataskyddsförordningen begränsas på ett sådant sätt att den registrerade inte har rätt att begära begränsning av behandlingen av personuppgifter i inkomstdatasystemet. Förslaget grundar sig på att inkomstregistrets användningsändamål endast är att fungera som mottagande och förmedlande system för personuppgifter. Inkomst- och förmånstagare kan använda sina rättigheter som registrerade i enlighet med dataskyddsförordningen och såväl prestationsbetalarna som uppgiftsanvändarna kan utnyttja uppgifterna vid registerföringen och behandlingen av personuppgifter. Vid sidan av de registrerades rättigheter är det väsentligt att det i förslaget också är

fråga om arbetsgivarnas och andra prestationsbetalares lagfästa anmälnings- och uppgiftsskyldigheter. Om dessa åsidosätts får det i sin tur följder för arbetsgivarna och andra prestationsbetalare. Ur uppgiftsanvändarnas synvinkel är det viktigt att inkomsttagarna inte genom en begränsning av behandlingen av uppgifter i överföringsskedet kan hindra uppgiftsanvändarnas beslutsfattande och övriga lagstadgade behandling av personuppgifter. En begränsning av behandlingen sammanhänger därmed också med rättssäkerheten och god förvaltningssed eftersom den kan bromsa upp beslutsprocesserna och, på grund av risken för felaktiga beslut, till onödiga processer för sökande av ändring. Allt sammantaget beaktar lagstiftningen om inkomstdatasystemet de grundläggande fri- och rättigheterna, som också iaktas i den. Lagförslaget kan anses vara en behövlig och proportionell åtgärd för att garantera att viktiga mål av generellt allmänt intresse säkerställs på det sätt som möjliggörs genom artikel 23 i dataskyddsförordningen.

När det gäller de lagstiftningsåtgärder som ska vidtas vid behov enligt artikel 23.2 kan det konstateras att tillämpningsområdet för det föreslagna undantaget är noggrant avgränsat till att gälla inkomstdatasystemet och inte utsträcker sig till de prestationsbetalare och uppgiftsanvändare som fungerar som personuppgiftsansvariga. Begränsningen framgår direkt av lagen om inkomstdatasystemet. De övriga särskilda bestämmelserna, såsom bestämmelserna om personuppgiftsansvariga, datainnehåll, bevaringstider och skyddet av uppgifterna ingår i lagen om inkomstdatasystemet, i dataskyddsförordningen och i allmänna bestämmelser om dataskydd i den nationella lagstiftningen. På de grunder som anges ovan behövs sådana särskilda bestämmelser som avses i artikel 23.2 i dataskyddsförordningen inte införas i det aktuella lagförslaget. Bestämmelsen hör till det nationella handlingsutrymmet enligt artikel 23.

3.5 Offentlighetsprincipen

I motiveringen till lagstiftningsordningen i regeringens proposition RP 134/2017 rd om den första fasen av lagstiftningen om inkomstdatasystemet behandlades lagförslaget också med tanke på bestämmelsen om offentlighetsprincipen i 12 § 2 mom. i grundlagen. Enligt 2 § 2 mom. i lagförslaget ska de uppgifter om inkomster och andra prestationer och om prestationsmottagare och prestationsbetalare som förts in i inkomstregistret vara sekretessbelagda. Det ansågs i motiveringen att det med tanke på skyddet för privatlivet och personuppgifter kan anses motiverat att begränsa dessa uppgifters offentlighet i inkomstregistret. Det konstaterades bl.a. att sekretessen för uppgifterna i inkomstregistret varken påverkar eller ändrar till exempel medborgarnas eller mediernas möjligheter att övervaka och följa utövningen av offentlig makt, eftersom inkomstdatasystemet är ett system som endast arkiverar och vidareförmedlar uppgifter. Inkomstregisterenheten ska inte fatta några förvaltningsbeslut som gäller enskilda medborgare. Bestämmelserna om offentlighet och sekretess för uppgifterna förblir oförändrade både när det gäller prestationsbetalarna och när det gäller uppgiftsanvändarna. Det konstaterades slutligen att uppgifter om ekonomisk ställning dessutom med stöd av gällande lagstiftning huvudsakligen är sekretessbelagda, både när de innehas av prestationsbetalare och när de innehas av uppgiftsanvändare.

Grundlagsutskottet har i sin konstitutionella bedömning (GrUU 49/2017 rd) inte lyft fram den nämnda bestämmelsen och dess förhållande till offentlighetsprincipen. Grunderna för förmånsinkomster sammanhänger delvis med funktionsnedsättning, sjukdom eller social ställning, såsom låga inkomster eller arbetslöshet, men delvis också med förmåner som beviljas alla i något visst levnadsskede eller någon viss livssituation, t.ex. pension eller studiestöd. Förmånsuppgifter är med stöd av gällande lagstiftning i regel sekretessbelagda. De grunder som nämns i fråga om inkomstuppgifter och som framgår av den tidigare propositionen RP 134/2017 rd om lagen om inkomstdatasystemet kan också tillämpas på förmånsuppgifter. Utvidgandet av inkomstdatasystemet till att omfatta förmånsuppgifter ger därmed inte anledning

RP 244/2018 rd

till att göra någon ny bedömning med avseende på bestämmelserna om offentlighet när det gäller uppgifterna i inkomstdatasystemet.

Enligt regeringens uppfattning är propositionen inte problematiskt med tanke på 10 § 1 mom. eller 12 § 2 mom. i grundlagen. Det nationella spelrum dataskyddsförordningen medger har utnyttjats på behörigt sätt i propositionen.

Regeringen anser att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om inkomstdatasystemet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om inkomstdatasystemet (53/2018) 3 §, 6 § 1 mom., det inledande stycket i 6 § 2 mom. och 2 mom. 14 punkten samt det inledande stycket i 3 mom., det inledande stycket i 7 §, den svenska ordalydelsen i 9 § 1 mom. 3 punkten, 10 § 1 mom., 11 § 1 mom., 12 § 4 och 12 mom., 13 § 1 mom. 4, 8, 16 och 21—25 punkten, 22 § 1 mom. och 24 § 1 mom., samt *fogas* till 6 § nya 5—7 mom., till 8 § ett nytt 4 mom., till 12 § nya 11 och 12 mom., varvid det nuvarande 11 och det ändrade 12 mom. blir 13 och 14 mom., och till lagen en ny 24 a § som följer:

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *prestationsbetalare* arbetsgivare, uppdragsgivare och andra med dessa jämförbara utbetalare av prestationer samt förmånggivare som ger förmåner i annan form än pengar (*lönebetalare*) och juridiska personer som betalar pensioner, andra förmåner och med dessa jämförbara prestationer med stöd av lag, ett privaträttsligt avtalsförhållande eller den juridiska personens egna beslut (*förmånsbetalare*),
- 2) *inkomsttagare* fysiska personer, dödsbon och juridiska personer till vilka en i denna lag avsedd prestation har betalats eller förmån i annan form än pengar har getts och fysiska personer och dödsbon som är berättigade till prestationen,
- 3) *ställföreträdande mottagare* en mottagare till vilken prestationen med stöd av lagbaserad rätt har betalats i stället för till den inkomsttagare som är berättigad till prestationen,
- 4) *uppgiftsanvändare* myndigheter och andra aktörer som sköter offentliga uppdrag och till vilka uppgifter ur inkomstdatasystemet förmedlas,
- 5) *betalningsdag* den dag då prestationen finns tillgänglig för inkomsttagaren.

6 §

Inkomstuppgifter och andra uppgifter som införs i inkomstregistret

I inkomstregistret införs de i 2, 3 och 5 mom. avsedda inkomstuppgifter och andra uppgifter om inkomsttagare som prestationsbetalarna är skyldiga att lämna uppgiftsanvändarna med stöd av de lagar som nämns i momenten.

I fråga om prestationer som lönebetalare har betalat och förmåner i annan form än pengar som dessa har gett införs i inkomstregistret följande uppgifter som ska lämnas med stöd av 3 kap. i lagen om beskattningsförfarande (1558/1995) och 16 § och 29 § 3 mom. i lagen om beskattningsförfarandet beträffande skatter som betalas på eget initiativ (768/2016):

-
- 14) uppgifter om de avgifter som kommunen, samkommunen och landskapet tagit ut på förtroendevaldas mötesarvoden,
-

I fråga om prestationer som lönebetalare har betalat och förmåner i annan form än pengar som dessa har gett införs dessutom följande uppgifter:

I fråga om prestationer som förmånsbetalare har betalat införs i inkomstregistret följande uppgifter som ska lämnas med stöd av 3 kap. i lagen om beskattningsförfarande, 16 § i lagen om beskattningsförfarandet beträffande skatter som betalas på eget initiativ och 28 a § i lagen om skatt på arv och gåva (378/1940):

- 1) uppgifter om pensioner och andra förmåner,
- 2) uppgifter om ersättning för inkomstbortfall på grund av brottsskada, viltskada eller annan motsvarande skada samt om ersättning för försämrad utkomst,
- 3) uppgifter om andra skattepliktiga ersättningar som betalats med stöd av en frivillig försäkring än sådana som hänför sig till jord- och skogsbruk eller näringsverksamhet,
- 4) uppgifter om kapitaliseringsavtal,
- 5) uppgifter om i 61 a § i inkomstskattelagen avsedda dröjningsförhöjningar på de poster som avses i 1—4 punkten,
- 6) uppgifter om förskottsinnehållning som verkställt på de poster som avses i 1—5 punkten samt om källskatt och den försäkrades sjukförsäkringspremie som tagits ut,
- 7) uppgifter om grundlösa förmåner som hänför sig till de prestationer som avses i 1—5 punkten samt belopp som återkrävts av dem hos inkomstagaren,
- 8) uppgift om antalet dagar för vilka förmåner på grund av arbetslöshet har betalats till inkomstagaren,
- 9) uppgifter om prestationer som avses i 28 a § i lagen om skatt på arv och gåva.

I fråga om prestationer som förmånsbetalare har betalat införs dessutom följande uppgifter som en förmånsbetalare med stöd av bestämmelser i någon annan lag är skyldiga att lämna uppgiftsansvändarna:

- 1) uppgifter om de i 11 § i lagen om utkomststöd (1412/1997) avsedda förmåner som inverkar på utkomststödet och med dessa jämförbara prestationer samt dröjningsförhöjningar som hänför sig till sådana prestationer,
- 2) uppgifter om kostnadsersättningar som betalats enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice (916/2012) eller lagen om utkomstskydd för arbetslösa,
- 3) uppgifter om grundlösa förmåner som hänför sig till de prestationer som avses i 1 och 2 punkten samt belopp som återkrävts av dem hos inkomstagaren.

Uppgifter om de prestationer som avses i 5 och 6 mom. införs på motsvarande sätt i inkomstregistret även om prestationen helt eller delvis har betalats till en ställföreträdande mottagare. Uppgift om att en prestation har betalats till en ställföreträdande mottagare sparas dock inte, om denne är en intressebevakare, en intressebevakningsfullmäktig, en vårdnadshavare eller ett dödsbo. Om den ställföreträdande mottagaren är en annan förmånsbetalare, införs också den ställföreträdande mottagarens uppgift om vilken i 5 eller 6 mom. avsedd prestation som senare helt eller delvis har täckts av den prestation som förmånsbetalaren har betalat.

7 §

Kompletterande uppgifter som införs i inkomstregistret

I inkomstregistret införs sådana för skötseln av uppgiftsansvändarnas uppdrag enligt 13 § behövliga uppgifter om arbetsavtalsförhållanden och andra anställnings- och uppdragsförhållanden som kompletterar uppgifterna enligt 6 § 2 och 3 mom. och som gäller

8 §

Identifierings- och kontaktuppgifter som införs i inkomstregistret

När det gäller ställföreträdande mottagare får identifierings- och kontaktuppgifter som avses i 1 mom. 1—3 punkten föras in i inkomstregistret.

9 §

Andra uppgifter som införs i inkomstdatasystemet

För säkerställande av uppgifternas riktighet och för utförande av andra uppdrag som föreskrivs i denna lag införs följande uppgifter i inkomstdatasystemet:

3) uppgift om pensionsarrangementsnummer och ändringar i uppgifterna.

10 §

Lämnande av uppgifter till Inkomstregisterenheten

Prestationsbetalaren ska trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter lämna Inkomstregisterenheten de uppgifter enligt 6 § 2—5 mom. och 8 § som omfattas av anmälnings- och uppgiftsskyldigheten och de uppgifter enligt 6 § 6 och 7 mom. som omfattas av rätten till information, och prestationsbetalaren får lämna Inkomstregisterenheten de uppgifter om inkomsttagare som avses i 7 § för lagring samt för förmedling med stöd av 13 §.

11 §

Hur uppgifter lämnas samt signering

De uppgifter som avses i 6—8 § ska lämnas på elektronisk väg. Om det finns särskilda skäl kan en lönebetalare lämna de uppgifter som avses i 6 och 8 § på annat sätt än på elektronisk väg på en av Inkomstregisterenheten fastställd blankett.

12 §

Tidpunkt för lämnande av uppgifter

Uppgifter om den försäkringslön som avses i 72 § i lagen om pension för arbetstagare ska lämnas månatligen senast den femte dagen i den kalendermånad som följer på arbetet, dock senast den femte dagen från ingången av den kalendermånad som följer på den kalendermånad under vilken lönebetalarens skyldighet att bestämma försäkringslönen har uppstått.

De uppgifter om grundlösa förmåner som avses i 6 § 5 mom. 7 punkten och 6 § 6 mom. 3 punkten ska lämnas utan obefogat dröjsmål och senast inom en månad från det att ett beslut om en grundlös förmån har fattats eller ett fel i utbetalningen uppdagats på annat sätt, och uppgifter om belopp som återkrävts av prestationer som betalats till inkomsttagaren ska lämnas senast den femte dagen efter den dag uppgift erhållits om att ett återkrävt belopp har betalats, om vem som betalat det och om vilken prestation betalningen gäller.

De uppgifter om en av förmånsbetalaren mottagen prestation som avses i 6 § 7 mom. ska lämnas utan obefogat dröjsmål och senast inom en månad efter den dag uppgift erhållits om

att prestationen har betalats, om vem som betalat den och om vilken pension eller annan för-
mån betalningen gäller.

Skatteförvaltningen får genom föreskrifter förlänga de tidsfrister som föreskrivs i 1—3 och
13 mom. när det gäller sådana i 6 § 2 mom. avsedda uppgifter som det med tanke på verkstäl-
landet av beskattningen samt skattekontrollen inte är nödvändigt att lämna inom de nämnda
tidsfristerna.

13 §

Uppgiftsanvändares rätt att få uppgifter ur inkomstdatasystemet

Inkomstregisterenheten förmedlar och lämnar ut sådana uppgifter ur inkomstregistret som en
uppgiftsanvändare, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhåll-
ande av uppgifter, med stöd av någon annan lag har rätt att få av prestationsbetalaren eller av
andra uppgiftsanvändare som följer:

4) till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt för verkställigheten av uppdrag enligt lagen om
pension för lantbruksföretagare, enligt de förordningar och de överenskommelser om social
trygghet som avses i 2 punkten, enligt lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk
(612/2006) och lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994) samt för avgö-
rande av ett ersättningsärende som avses i lagen om ersättning till lantbruksföretagare för
självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen (118/1991),

8) till Sysselsättningsfonden för utförande av uppdrag enligt 10 § 1 mom. 2, 3, 6 och 7 punk-
ten i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner,

16) till Statskontoret för avgörande av ett ersättningsärende enligt trafikförsäkringslagen, la-
gen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i mili-
tärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016), lagen om ersättning för skada eller
sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämförbara med ar-
bete, lagen om skadestånd för olycksfall åt personer, som intagits i särskilda straff-, under-
hålls- och vårdanstalter, lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom
i krishanteringsuppdrag (1522/2016), räddningslagen (379/2011), lagen om olycksfallsersätt-
ning i vissa fall åt den som lämnat bistånd vid fullgörandet av tjänsteåliggande (625/1967),
sjöräddningslagen (1145/2001), lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, lagen om
främjande av integration (1386/2010), beredskapslagen (1552/2011), polislagen (872/2011),
lagen om nämndemän vid tingsrätterna (675/2016), lagen om mottagande av personer som sö-
ker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel
(746/2011) eller brottsskadelagen (1204/2005) som är under handläggning,

21) till arbetarskyddsmyndigheter som avses i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och
om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (44/2006) för tillsynen över efterlevnaden av la-
gen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft
(1233/2006), över att minimivillkoren för anställningsförhållanden följs och över anlitandet av
utländsk arbetskraft,

22) till Statistikcentralen för framställning av statistik,

23) till arbets- och näringsbyråer, till närings-, trafik- och miljöcentraler och till närings-,
trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltnings-
center för verkställighet av den lönesubvention och den startpeng som det föreskrivs om i la-
gen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och för verkställighet av lönegarantilagen
(866/1998) och lagen om lönegaranti för sjömän (1108/2000),

24) till utsökningsmyndigheterna för verkställighet i enlighet med utsökningsbalken (705/2007),

25) till landskapet Åland och dess myndigheter och kommuner för utförande av uppdrag enligt en i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) avsedd landskapslag, med iakttagande av vad som i den föreskrivs om landskapets, myndigheternas eller kommunens rätt till information.

22 §

Förseningsavgift

Skatteförvaltningen påför prestationsbetalaren en förseningsavgift, om i 6 § 2—5 mom. avsedda uppgifter eller i 8 § avsedda uppgifter som hänför sig till dem om prestationer som betalats under en kalendermånad lämnas senare än den åttonde dagen i den kalendermånad som följer på betalningsdagen.

24 §

*Inverkan av användningen av inkomstdatasystemet på prestationsbeta-
lares och inkomstt-
gares skyldigheter*

Lönebetalare är inte skyldiga att till uppgiftsanvändare lämna i 6 och 7 § avsedda och i inkomstregistret lagrade uppgifter på annat sätt än så som föreskrivs i denna lag. Uppgiftsanvändare har rätt att av lönebetalare begära uppgifter som saknas i inkomstregistret eller utredningar som kompletterar uppgifterna i inkomstregistret med iakttagande av vad som någon annanstans i lag föreskrivs om anmälnings- eller uppgiftsskyldigheten. Bestämmelser om det material som ska uppvisas för granskning som utförs av myndigheter eller andra aktörer föreskrivs särskilt.

24 a §

Undantag från rätten att begränsa behandlingen av personuppgifter

Den registrerades rätt enligt artikel 18 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 (allmän dataskyddsförordning) om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG att begränsa behandlingen av personuppgifter tillämpas inte på behandlingen av personuppgifter i inkomstdatasystemet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

När det gäller uppgifter som avses i 6 § 5—7 mom. tillämpas lagen på de prestationer vars betalningsdag är den 1 januari 2020 eller därefter. Lämnande till inkomstregistret av i 6 § 5 mom. 7 punkten och 6 § 6 mom. 3 punkten avsedda uppgifter om grundlösa förmåner och i 6 § 7 mom. avsedda uppgifter om en prestation som förmånsbetalaren mottagit från en annan förmånsbetalare sker frivilligt, om prestationen har betalats före den 1 januari 2021.

På uppgifter som gäller i 6 § 5—7 mom. avsedda prestationer som har betalats eller belopp som har betalats tillbaka före den 1 januari 2020 tillämpas de bestämmelser som gällde vid lagens ikraftträdande.

RP 244/2018 rd

På uppgifter som ska anmälas till utsökningsmyndigheten och som gäller i 6 § 5—7 mom. avsedda prestationer som har betalats eller belopp som har betalats tillbaka före den 1 januari 2020 eller därefter men före den 1 januari 2021 tillämpas under 2020 de bestämmelser som gällde vid lagens ikraftträdande.

I fråga om uppgifter som ska lämnas till Sysselsättningsfonden tillämpas bestämmelsen i 13 § 1 mom. 8 punkten så att uppgifter som behövs för verkställigheten av uppdrag enligt 10 § 1 mom. 7 punkten i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998) ska lämnas från och med den 1 januari 2020.

Uppgifter ur inkomstregistret lämnas ut till de uppgiftsanvändare som avses i 13 § 1 mom. 25 punkten från och med den 1 januari 2020.

Förseningsavgift ska påföras med anledning av försenade anmälningar av i 6 § 5 mom. avsedda prestationer som har betalats eller belopp som har betalats tillbaka före den 1 januari 2021 endast om försummelsen tyder på uppenbar likgiltighet för skyldigheten att lämna uppgifter till inkomstregistret.

2.

Lag

om ändring av 28 a § i lagen om skatt på arv och gåva

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om skatt på arv och gåva (378/1940) 28 a §, sådan den lyder i lag 523/2010,
som följer:

28 a §

Försäkringsbolag och andra som betalar ut förmåner som avses i 7 a eller 18 a § ska lämna uppgift om förmånerna till Skatteförvaltningen. Uppgifterna ska i enlighet med 6 och 8 § i lagen om inkomstdatasystemet (53/2018) föras in i inkomstregistret. På lämnande av uppgifter tillämpas den lagen. Uppgifterna anses ha lämnats till Skatteförvaltningen när de har lämnats till Inkomstregisterenheten.

Denna lag träder i kraft den _____ 20__ .

Denna lag tillämpas på de uppgifter som gäller prestationer vars betalningsdag är den 1 januari 2020 eller därefter. På uppgifter som gäller prestationer som har betalats före den 1 januari 2020 tillämpas de bestämmelser som gällde vid lagens ikraftträdande.

3.

Lag

om ändring av 112 a § i inkomstskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i inkomstskattelagen (1535/1992) 112 a § 1 mom., sådant det lyder i lag 561/2004,
som följer:

112 a §

Rättelse av vissa återkrävda förmåner

Om en skattskyldig återbetalar pension, studiepenning eller annan skattepliktig, lagstadgad förmån som han erhållit utan grund under ett tidigare år, så sent att betalningen inte kan beaktas i förmånstagarens beskattning för det år den ursprungliga prestationen betalades, dras det återbetalda beloppet av i form av skatterättelse för återbetalningsåret på samma sätt som avdragen från nettoförvärvsinkomsten i stats- och kommunalbeskattningen. Avdraget görs efter övriga avdrag, men före grundavdraget. Skatteförvaltningen bestämmer före vilken kalenderdag året efter det år då den ursprungliga prestationen betalades återbetalningen ska ske för att beaktas i beskattningen för det år då den ursprungliga prestationen betalades till förmånstagaren.

Denna lag träder i kraft den 20 .
Lagen tillämpas första gången vid beskattningen för 2020.

Helsingfors den 22 november 2018

Statsminister

Juha Sipilä

Finansminister Petteri Orpo

1.

Lag

om ändring av lagen om inkomstdatasystemet

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om inkomstdatasystemet (53/2018) 3 §, 6 § 1 mom., det inledande stycket i 6 § 2 mom. och 2 mom. 14 punkten samt det inledande stycket i 3 mom., det inledande stycket i 7 §, den svenska ordalydelsen i 9 § 1 mom. 3 punkten, 10 § 1 mom., 11 § 1 mom., 12 § 4 och 12 mom., 13 § 1 mom. 4, 8, 16 och 21—25 punkten, 22 § 1 mom. och 24 § 1 mom., samt *fogas* till 6 § nya 5—7 mom., till 8 § ett nytt 4 mom., till 12 § nya 11 och 12 mom., varvid det nuvarande 11 och det ändrade 12 mom. blir 13 och 14 mom., och till lagen en ny 24 a § som följer:

Gällande lydelse

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *prestationsbetalare* arbetsgivare, uppdragsgivare och andra med dessa jämförbara utbetalare av prestationer samt förmångivare som ger förmåner i annan form än pengar,

2) *inkomsttagare* fysiska personer, dödsbon och juridiska personer till vilka en i denna lag avsedd prestation har betalats eller förmån i annan form än pengar har getts,

3) *uppgiftsanvändare* myndigheter och andra aktörer som sköter offentliga uppdrag och till vilka uppgifter ur inkomstdatasystemet förmedlas,

4) *betalningsdag* den dag då prestationen finns tillgänglig för inkomsttagaren.

Föreslagen lydelse

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *prestationsbetalare* arbetsgivare, uppdragsgivare och andra med dessa jämförbara utbetalare av prestationer samt förmångivare som ger förmåner i annan form än pengar (*lönebetalare*) och juridiska personer som betalar pensioner, andra förmåner och med dessa jämförbara prestationer med stöd av lag, ett privaträttsligt avtalsförhållande eller den juridiska personens egna beslut (*förmånsbetalare*),

2) *inkomsttagare* fysiska personer, dödsbon och juridiska personer till vilka en i denna lag avsedd prestation har betalats eller förmån i annan form än pengar har getts och fysiska personer och dödsbon som är berättigade till prestationen,

3) *ställföreträdande mottagare* en mottagare till vilken prestationen med stöd av lagbaserad rätt har betalats i stället för till den inkomsttagare som är berättigad till prestationen,

4) *uppgiftsanvändare* myndigheter och andra aktörer som sköter offentliga uppdrag och till vilka uppgifter ur inkomstdatasystemet förmedlas,

5) *betalningsdag* den dag då prestationen finns tillgänglig för inkomsttagaren.

6 §

Inkomstuppgifter och andra uppgifter som ska införas i inkomstregistret

I inkomstregistret införs de i 2 och 3 mom. avsedda inkomstuppgifter och andra uppgifter om inkomsttagare som prestationsbetalarna är skyldiga att lämna uppgiftsanvändarna med stöd av de lagar som nämns i denna paragraf.

I fråga om prestationer som arbetsgivare, uppdragsgivare och andra med dessa jämförbara prestationsbetalare har betalat och förmåner i annan form än pengar som dessa har gett införs i inkomstregistret följande uppgifter som ska lämnas med stöd av 3 kap. i lagen om beskattningsförfarande (1558/1995) och 16 § och 29 § 3 mom. i lagen om beskattningsförfarandet beträffande skatter som betalas på eget initiativ (768/2016):

14) uppgifter om de avgifter som kommunen eller samkommunen tagit ut på förtroendevaldas mötesarvoden,

I fråga om prestationer som arbetsgivare, uppdragsgivare och andra med dessa jämförbara prestationsbetalare har betalat och förmåner i annan form än pengar som dessa har gett införs dessutom följande uppgifter:

6 §

Inkomstuppgifter och andra uppgifter som ska införas i inkomstregistret

I inkomstregistret införs de i 2, 3 och 5 mom. avsedda inkomstuppgifter och andra uppgifter om inkomsttagare som prestationsbetalarna är skyldiga att lämna uppgiftsanvändarna med stöd av de lagar som nämns i momenten.

I fråga om prestationer som lönebetalare har betalat och förmåner i annan form än pengar som dessa har gett införs i inkomstregistret följande uppgifter som ska lämnas med stöd av 3 kap. i lagen om beskattningsförfarande (1558/1995) och 16 § och 29 § 3 mom. i lagen om beskattningsförfarandet beträffande skatter som betalas på eget initiativ (768/2016):

14) uppgifter om de avgifter som kommunen, samkommunen och *landskapet* tagit ut på förtroendevaldas mötesarvoden,

I fråga om prestationer som lönebetalare har betalat och förmåner i annan form än pengar som dessa har gett införs dessutom följande uppgifter:

I fråga om prestationer som förmånsbetalare har betalat införs i inkomstregistret följande uppgifter som ska lämnas med stöd av 3 kap. i lagen om beskattningsförfarande, 16 § i lagen om beskattningsförfarandet beträffande skatter som betalas på eget initiativ och 28 a § i lagen om skatt på arv och gåva (378/1940):

1) uppgifter om pensioner och andra förmåner,

2) uppgifter om ersättning för inkomstbortfall på grund av brottsskada, viltskada eller annan motsvarande skada samt om ersättning för försämrad utkomst,

3) uppgifter om andra skattepliktiga ersättningar som betalats med stöd av en frivillig försäkring än sådana som hänför sig till jord- och skogsbruk eller näringsverksamhet,

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

- 4) uppgifter om kapitaliseringsavtal,
- 5) uppgifter om i 61 a § i inkomstskattelagen avsedda dröjsmålsförhöjningar på de poster som avses i 1—4 punkten,
- 6) uppgifter om förskottsinnehållning som verkställts på de poster som avses i 1—5 punkten samt om källskatt och den försäkrades sjukförsäkringspremie som tagits ut,
- 7) uppgifter om grundlösa förmåner som hänför sig till de prestationer som avses i 1—5 punkten samt belopp som återkrävts av dem hos inkomstagaren,
- 8) uppgift om antalet dagar för vilka förmåner på grund av arbetslöshet har betalats till inkomstagaren,
- 9) uppgifter om prestationer som avses i 28 a § i lagen om skatt på arv och gåva.

I fråga om prestationer som förmånsbetalare har betalat införs dessutom följande uppgifter som en förmånsbetalare med stöd av bestämmelser i någon annan lag är skyldiga att lämna uppgiftsanvändarna:

- 1) uppgifter om de i 11 § i lagen om utkomststöd (1412/1997) avsedda förmåner som inverkar på utkomststödet och med dessa jämförbara prestationer samt dröjsmålsförhöjningar som hänför sig till sådana prestationer,
- 2) uppgifter om kostnadsersättningar som betalats enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) eller lagen om utkomstskydd för arbetslösa,
- 3) uppgifter om grundlösa förmåner som hänför sig till de prestationer som avses i 1 och 2 punkten samt belopp som återkrävts av dem hos inkomstagaren.

Uppgifter om de prestationer som avses i 5 och 6 mom. införs på motsvarande sätt i inkomstregistret även om prestationen helt eller delvis har betalats till en ställföreträdande mottagare. Uppgift om att en prestation har betalats till en ställföreträdande mottagare sparas dock inte, om denne är en intressebevakare, en intressebevakningsfullmäktig, en vårdnadshavare eller ett dödsbo. Om den ställföreträdande mottagaren är en annan förmånsbetalare, införs också den ställföreträdande mottagarens uppgift om vilken i 5 eller 6 mom. avsedd prestation som senare helt eller delvis har täckts av den prestation som förmånsbetalaren har betalat.

RP 244/2018 rd

Gällande lydelse

7 §

Kompletterande uppgifter som införs i inkomstregistret

I inkomstregistret införs sådana för skötseln av uppgiftsanvändarnas uppdrag enligt 13 § behövliga uppgifter om arbetsavtalsförhållanden och andra anställnings- och uppdragsförhållanden som kompletterar uppgifterna enligt 6 § och som gäller

8 §

Identifierings- och kontaktuppgifter som införs i inkomstregistret

9 §

Andra uppgifter som införs i inkomstdatasystemet

För säkerställande av uppgifternas riktighet och för utförande av andra uppdrag som föreskrivs i denna lag införs följande uppgifter i inkomstdatasystemet:

3) uppgift om pensionsordningsnummer och ändringar i uppgifterna.

10 §

Lämnande av uppgifter till Inkomstregisterenheten

Prestationsbetalaren ska trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter lämna Inkomstregisterenheten de i 6 och 8 § före-

Föreslagen lydelse

7 §

Kompletterande uppgifter som införs i inkomstregistret

I inkomstregistret införs sådana för skötseln av uppgiftsanvändarnas uppdrag enligt 13 § behövliga uppgifter om arbetsavtalsförhållanden och andra anställnings- och uppdragsförhållanden som kompletterar uppgifterna enligt 6 § 2 och 3 mom. och som gäller

8 §

Identifierings- och kontaktuppgifter som införs i inkomstregistret

När det gäller ställföreträdande mottagare får identifierings- och kontaktuppgifter som avses i 1 mom. 1–3 punkten föras in i inkomstregistret.

9 §

Andra uppgifter som införs i inkomstdatasystemet

För säkerställande av uppgifternas riktighet och för utförande av andra uppdrag som föreskrivs i denna lag införs följande uppgifter i inkomstdatasystemet:

3) uppgift om *pensionsarrangemangsnummer* och ändringar i uppgifterna.

10 §

Lämnande av uppgifter till Inkomstregisterenheten

Prestationsbetalaren ska trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter lämna Inkomstregisterenheten de uppgifter enligt 6 §

Gällande lydelse

skrivna uppgifter som omfattas av anmälnings- och uppgiftsskyldigheten, och prestationsbetalaren kan lämna Inkomstregisterheten de uppgifter om inkomsttagare som avses i 7 § för lagring samt för förmedling med stöd av 13 §.

11 §

Hur uppgifter lämnas samt signering

De uppgifter som avses i 6—8 § ska lämnas på elektronisk väg. Om det finns särskilda skäl kan de uppgifter som avses i 6 och 8 § lämnas på annat sätt än på elektronisk väg på en av Inkomstregisterheten fastställd blankett.

12 §

Tidpunkt för lämnande av uppgifter

Uppgifter om den försäkringslön som avses i 72 § i lagen om pension för arbetstagare ska lämnas månatligen senast den femte dagen i den kalendermånad som följer på arbetet, dock senast den femte dagen från ingången av den kalendermånad som följer på den kalendermånad under vilken prestationsbetalarens skyldighet att bestämma försäkringslönen har uppstått.

Föreslagen lydelse

2—5 mom. och 8 § som omfattas av anmälnings- och uppgiftsskyldigheten och de uppgifter enligt 6 § 6 och 7 mom. som omfattas av rätten till information, och prestationsbetalaren får lämna Inkomstregisterheten de uppgifter om inkomsttagare som avses i 7 § för lagring samt för förmedling med stöd av 13 §.

11 §

Hur uppgifter lämnas samt signering

De uppgifter som avses i 6—8 § ska lämnas på elektronisk väg. Om det finns särskilda skäl kan en lönebetalare lämna de uppgifter som avses i 6 och 8 § på annat sätt än på elektronisk väg på en av Inkomstregisterheten fastställd blankett.

12 §

Tidpunkt för lämnande av uppgifter

Uppgifter om den försäkringslön som avses i 72 § i lagen om pension för arbetstagare ska lämnas månatligen senast den femte dagen i den kalendermånad som följer på arbetet, dock senast den femte dagen från ingången av den kalendermånad som följer på den kalendermånad under vilken lönebetalarens skyldighet att bestämma försäkringslönen har uppstått.

De uppgifter om grundlösa förmåner som avses i 6 § 5 mom. 7 punkten och 6 § 6 mom. 3 punkten ska lämnas utan obefogat dröjsmål och senast inom en månad från det att ett beslut om en grundlös förmån har fattats eller ett fel i utbetalningen uppdagats på annat sätt, och uppgifter om belopp som återkrävts av prestationer som betalats till inkomsttagaren ska lämnas senast den femte dagen efter den dag uppgift erhållits om att ett återkrävt belopp har betalats, om vem som betalat det och om vilken prestation betalningen gäller.

De uppgifter om en av förmånsbetalaren

Gällande lydelse

Skatteförvaltningen får genom föreskrifter förlänga de tidsfrister som föreskrivs i 1—3 och 11 mom. när det gäller sådana i 6 § 2 mom. avsedda uppgifter som det med tanke på verkställandet av beskattningen samt skattekontrollen inte är nödvändigt att lämnas inom de nämnda tidsfristerna.

13 §

Uppgifts användares rätt att få uppgifter ur inkomstdatasystemet

Inkomstregisterenheten förmedlar och lämnar ut sådana uppgifter ur inkomstregistret som en uppgifts användare trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, med stöd av någon annan lag har rätt att få av prestationsbetalaren eller av andra uppgifts användare, som följer:

4) till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt för verkställigheten av uppdrag enligt lagen om pension för lantbruksföretagare, enligt de förordningar och de överenskommelser om social trygghet som avses i 2 punkten, enligt lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006) och enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994),

8) till arbetslöshetsförsäkringsfonden för verkställigheten av uppdrag enligt 10 § 1 mom. 2, 3 och 6 punkten i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner,

16) till Statskontoret för avgörande av ett ersättningsärende enligt trafikförsäkringslagen, lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016), lagen om er-

Föreslagen lydelse

mottagen prestation som avses i 6 § 7 mom. ska lämnas utan obefogat dröjsmål och senast inom en månad efter den dag uppgift erhållits om att prestationen har betalats, om vem som betalat den och om vilken pension eller annan förmån betalningen gäller.

Skatteförvaltningen får genom föreskrifter förlänga de tidsfrister som föreskrivs i 1—3 och 13 mom. när det gäller sådana i 6 § 2 mom. avsedda uppgifter som det med tanke på verkställandet av beskattningen samt skattekontrollen inte är nödvändigt att lämna inom de nämnda tidsfristerna.

13 §

Uppgifts användares rätt att få uppgifter ur inkomstdatasystemet

Inkomstregisterenheten förmedlar och lämnar ut sådana uppgifter ur inkomstregistret som en uppgifts användare trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, med stöd av någon annan lag har rätt att få av prestationsbetalaren eller av andra uppgifts användare, som följer:

4) till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt för verkställigheten av uppdrag enligt lagen om pension för lantbruksföretagare, enligt de förordningar och de överenskommelser om social trygghet som avses i 2 punkten, enligt lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006) och lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994) samt för avgörande av ett ersättningsärende som avses i lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen (118/1991),

8) till *Sysselsättningsfonden* för utförande av uppdrag enligt 10 § 1 mom. 2, 3, 6 och 7 punkten i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner,

16) till Statskontoret för avgörande av ett ersättningsärende enligt trafikförsäkringslagen, lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016), lagen om er-

Gällande lydelse

sättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämförbara med arbete, lagen om skadestånd för olycksfall åt personer, som intagits i särskilda straff-, underhålls- och vårdanstalter, lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag (1522/2016) eller brottskadlagen (1204/2005) som är under handläggning,

Föreslagen lydelse

sättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämförbara med arbete, lagen om skadestånd för olycksfall åt personer, som intagits i särskilda straff-, underhålls- och vårdanstalter, lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag (1522/2016), räddningslagen (379/2011), lagen om olycksfallsersättning i vissa fall åt den som lämnat bistånd vid fullgörandet av tjänsteåliggande (625/1967), sjöräddningslagen (1145/2001), lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice, lagen om främjande av integration (1386/2010), beredskapslagen (1552/2011), polislagen (872/2011), lagen om nämndemän vid tingsrätterna (675/2016), lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011) eller brottskadlagen (1204/2005) som är under handläggning,

21) till Utbildningsfonden för beviljande, utbetalning och övrig verkställighet av vuxenutbildningsstödet enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000),

22) till de arbetarskyddsmyndigheter som avses i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (44/2006) för tillsynen över efterlevnaden av lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft (1233/2006), över att minimivillkoren för anställningsförhållanden följs och över anlitandet av utländsk arbetskraft,

23) till Statistikcentralen för framställning av statistik,

24) till arbets- och näringsbyråer, till närings-, trafik- och miljöcentraler och till närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter för verkställighet av lönesubvention och startpeng enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice (916/2012) och för verkställighet av lönegarantilagen (866/1998) och lagen om lönegaranti för sjömän (1108/2000),

25) till utredningsmyndigheterna för sådan verkställighet som avses i utredningsbalken (705/2007).

(upphävs)

21) till arbetarskyddsmyndigheter som avses i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (44/2006) för tillsynen över efterlevnaden av lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft (1233/2006), över att minimivillkoren för anställningsförhållanden följs och över anlitandet av utländsk arbetskraft,

22) till Statistikcentralen för framställning av statistik,

23) till arbets- och näringsbyråer, till närings-, trafik- och miljöcentraler och till närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter för verkställighet av den lönesubvention och den startpeng som det föreskrivs om i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice och för verkställighet av lönegarantilagen (866/1998) och lagen om lönegaranti för sjömän (1108/2000),

24) till utredningsmyndigheterna för verkställighet i enlighet med utredningsbalken (705/2007),

25) till landskapet Åland och dess myndig-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

heter och kommuner för utförande av uppdrag enligt en i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) avsedd landskapslag, med iakttagande av vad som i den föreskrivs om landskapets, myndigheternas eller kommunens rätt till information.

22 §

Förseningsavgift

Skatteförvaltningen påför prestationsbetalaren en förseningsavgift, om i 6 eller 8 § avsedda uppgifter om prestationer som betalats under en kalendermånad lämnas senare än den åttonde dagen i den kalendermånad som följer på betalningsdagen.

22 §

Förseningsavgift

Skatteförvaltningen påför prestationsbetalaren en förseningsavgift, om i 6 § 2—5 mom. avsedda uppgifter eller i 8 § avsedda uppgifter *som hänför sig till dem* om prestationer som betalats under en kalendermånad lämnas senare än den åttonde dagen i den kalendermånad som följer på betalningsdagen.

24 §

Inverkan av användningen av inkomstdata-systemet på prestationsbetalares och inkomsttagares skyldigheter

Prestationsbetalare är inte skyldiga att till uppgiftsanvändare lämna i 6 och 7 § avsedda och i inkomstregistret lagrade uppgifter på annat sätt än så som föreskrivs i denna lag. Uppgiftsanvändare har rätt att av prestationsbetalare begära uppgifter som saknas i inkomstregistret eller utredningar som kompletterar uppgifterna i inkomstregistret i enlighet med vad som någon annanstans i lag föreskrivs om anmälnings- eller uppgiftsskyldigheten. Bestämmelser om det material som ska uppvisas för granskning som utförs av myndigheter eller andra aktörer finns annanstans i lag.

24 §

Inverkan av användningen av inkomstdata-systemet på prestationsbetalares och inkomsttagares skyldigheter

Lönebetalare är inte skyldiga att till uppgiftsanvändare lämna i 6 och 7 § avsedda och i inkomstregistret lagrade uppgifter på annat sätt än så som föreskrivs i denna lag. Uppgiftsanvändare har rätt att av *lönebetalare* begära uppgifter som saknas i inkomstregistret eller utredningar som kompletterar uppgifterna i inkomstregistret med iakttagande av vad som någon annanstans i lag föreskrivs om anmälnings- eller uppgiftsskyldigheten. Bestämmelser om det material som ska uppvisas för granskning som utförs av myndigheter eller andra aktörer föreskrivs *särskilt*.

24 a §

Undantag från rätten att begränsa behandlingen av personuppgifter

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Den registrerades rätt enligt artikel 18 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 (allmän dataskyddsförordning) om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG att begränsa behandlingen av personuppgifter tillämpas inte på behandlingen av personuppgifter i inkomstdatasystemet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

När det gäller uppgifter som avses i 6 § 5—7 mom. tillämpas lagen på de prestationer vars betalningsdag är den 1 januari 2020 eller därefter. Lämnande till inkomstregistret av i 6 § 5 mom. 7 punkten och 6 § 6 mom. 3 punkten avsedda uppgifter om grundlösa förmåner och i 6 § 7 mom. avsedda uppgifter om en prestation som förmånsbetalaren mottagit från en annan förmånsbetalare sker frivilligt, om prestationen har betalats före den 1 januari 2021.

På uppgifter som gäller i 6 § 5—7 mom. avsedda prestationer som har betalats eller belopp som har betalats tillbaka före den 1 januari 2020 tillämpas de bestämmelser som gällde vid lagens ikraftträdande.

På uppgifter som ska anmälas till utökningsmyndigheten och som gäller i 6 § 57 mom. avsedda prestationer som har betalats eller belopp som har betalats tillbaka före den 1 januari 2020 eller därefter men före den 1 januari 2021 tillämpas under 2020 de bestämmelser som gällde vid lagens ikraftträdande.

I fråga om uppgifter som ska lämnas till Sysselsättningsfonden tillämpas bestämmelsen i 13 § 1 mom. 8 punkten så att uppgifter som behövs för verkställigheten av uppdrag enligt 10 § 1 mom. 7 punkten i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998) ska lämnas från och med den 1 januari 2020.

Uppgifter ur inkomstregistret lämnas ut till de uppgiftsanvändare som avses i 13 § 1 mom. 25 punkten från och med den 1 januari 2020.

Förseningsavgift ska påföras med anledning av försenade anmälningar av i 6 § 5 mom. avsedda prestationer som har betalats eller belopp som har betalats tillbaka före den 1 januari 2021 endast om försum-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

melsen tyder på uppenbar likgiltighet för skyldigheten att lämna uppgifter till inkomstregistret.

2.

Lag

om ändring av 28 a § i lagen om skatt på arv och gåva

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om skatt på arv och gåva (378/1940) 28 a §, sådan den lyder i lag 523/2010, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

28 a §
Försäkringsbolag och andra som betalar ut förmåner som avses i 7 a eller 18 a § ska lämna uppgift om förmånerna till Skatteförvaltningen. *Skatteförvaltningen meddelar närmare föreskrifter om när och hur uppgiften ska lämnas samt om uppgiftens innehåll.*

28 a §
Försäkringsbolag och andra som betalar ut förmåner som avses i 7 a eller 18 a § ska lämna uppgift om förmånerna till Skatteförvaltningen. *Uppgifterna ska i enlighet med 6 och 8 § i lagen om inkomstdatasystemet (53/2018) föras in i inkomstregistret. På lämnande av uppgifter tillämpas den lagen. Uppgifterna anses ha lämnats till Skatteförvaltningen när de har lämnats till Inkomstregisterenheten.*

*Denna lag träder i kraft den 20 .
Denna lag tillämpas på de uppgifter som gäller prestationer vars betalningsdag är den 1 januari 2020 eller därefter. På uppgifter som gäller prestationer som har betalats före den 1 januari 2020 tillämpas de bestämmelser som gällde vid lagens ikraftträdande.*

3.

Lag

om ändring av 112 a § i inkomstskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i inkomstskattelagen (1535/1992) 112 a § 1 mom., sådant det lyder i lag 561/2004, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

112 a §

Rättelse av vissa återkrävda förmåner

Om en skattskyldig återbetalar pension, studiepenning eller annan skattepliktig, lagstadgad förmån som han erhållit utan grund under ett tidigare år, så sent att betalningen inte kan beaktas i utbetalarens årsanmälan, dras det återbetalda beloppet av i form av skatterättelse för återbetalningsåret på samma sätt som avdragen från nettoförvärvsinkomsten i stats- och kommunalbeskattningen. Avdraget görs efter övriga avdrag, men före grundavdraget.

112 a §

Rättelse av vissa återkrävda förmåner

Om en skattskyldig återbetalar pension, studiepenning eller annan skattepliktig, lagstadgad förmån som han erhållit utan grund under ett tidigare år, så sent att betalningen inte kan beaktas i *förmånstagarens beskattning för det år den ursprungliga prestationen betalades*, dras det återbetalda beloppet av i form av skatterättelse för återbetalningsåret på samma sätt som avdragen från nettoförvärvsinkomsten i stats- och kommunalbeskattningen. Avdraget görs efter övriga avdrag, men före grundavdraget. *Skatteförvaltningen bestämmer före vilken kalenderdag året efter det år då den ursprungliga prestationen betalades återbetalningen ska ske för att beaktas i beskattningen för det år då den ursprungliga prestationen betalades till förmånstagaren.*

*Denna lag träder i kraft den 20 .
Lagen tillämpas första gången vid beskattningen för 2020.*
